

1999/2
1999

საქართველოს

მადრი

გაზეთი
მადრი

ნომერშია:

საქართველოს პირველი ქალბატონი იუზილარია...

2-3 გვ.

განათლება: რეფორმის ზიგ-ზაგები

6 გვ.

ბულიან კაცს უფლის რომ მისცა...

ი. ჟორდანიას სახელობის ინსტიტუტის ექიმები გვაფრთხილებენ.
9-10 გვ.

საყმაწვილო გვერდი: კორნეი ჩუკოვსკის პოემა
12 გვ.

მამები და ქალიშვილები: ნანა ლამბაშიძე მამის შესახებ

18 გვ.

აფხაზეთი. ცოდვის კალო. ნამღვილი ამბავი

20 გვ.

მსოფა, კულინარია, რჩევები

ბიხაროდენ

რუმბრია მზადდება პროტორესტივტი გიორგი ბაგრაქილის
ლოცვა-კურთხევით

შურნალი ბაგრაქიანი
ი. შურნალიანი სახელმწიფო
ალამიანის რეპორტაჟი-
ის სახეობიერო-კვლე-
ბითი ინსტიტუტისა და
პროგრამის „რეპორტაჟ-
ტილოგის ბაგრაქიანი
საქართველოში“ ნაწილი-
ბრძოლა დახარბობით.

საქართველოს რესპუბლიკის
შურნალი ქალბისა და
ოჯახისათვის

მთავარი რედაქტორი
ნარგიზა მგებელი

სარედაქციო კოლეგია:

- ნანული შუკარდნაძე
 - მარია ბარათაშვილი
 - ნაზი თარგამაძე
 - ლია კაკაბაძე
 - ნანა როგოლაძე
 - ცინია ტყეშელაშვილი
- (შეატყულ რედაქტორი)
- ირაზ ჩოქოიანი
 - ნინო ჯავახიშვილი

ტექნოლოგია ნანული ბაგრაქიანი

ბარათის აბრეშვილი ბაგრაქიანი
საბარათო პრეზენტაციის ბა-
რათის დეპარტამენტი
დახარბობის ნანული ბაგრაქი-
ანი-შუკარდნაძე

დაფუძნებელი - შურნალი საქარ-
თიშვილი ქალისა რედაქციისა და
შურნალი-ბაგრაქიანი ბაგრაქიანი-
ლოცვა-საქართველო

შურნალი ბაგრაქიანი 1923 წლიდან

საბარათო შურნალი-
ბაგრაქიანი ბაგრაქიანი
საქართველო
მ. კოსტავას ქ. № 14.

რედაქციისა და დაფუძნებლის
მისამართი

„Sakrebulo Kati“
a Magazine for Women of the
Republic of Georgia
Georgian Woman

ასეთი სახელწოდებით იწყებს ცხოვრებას ჩვენი შურნალის ეს ახალი
რუმბრია.

„ვიხაროდენ“... ამ სიტყვით იწყა მთავარანგელოზმა გაბრიელმა
ქალწულ მარიამისათვის უდიდესი სიხარულის მიხარება; ამ სიტყვით
დანიყო ხარების საიდუმლოს განცხადება.

ხარების საიდუმლო კი შურნალისმეტყველია:
ქალწული მარიამი ხდება ღვთისმშობელი; ცხადდება მისი სიწმინდე,
„ზევარდმო სიბრძნე“; მისი სიმშვიდე და თავდაბლობა ეფინება სო-
ფიელს; მისი მღუმარება ღვთაებრივი საიდუმლოების სიღრმეს ვეაზი-
რებს ჩვენ; ახალი ცხოვრება ენიჭება კაცთა მოდებებს; სიტყვა ღვთისა
ხორციელება ქვეყანაზე და სული წმიდა განამზადებს ქალწულის ნი-
აღს.

ხარება ჩვენი ხსნის დასაწყისი...

რუმად ჩამოფრინდა მსუბუქ
ფრთებიანი ზეციურად თეთრი
მთავარანგელოსი. თეთრი შრო-
მანები ეყურა ხელთ. უძვირფასესი
მარგალიტებით მოედინებოდნენ მის
ბაგვთავან მთელი ქვეყნიერებისათვის
ახალი, აქამდე არავიციო სიტყვები:
„გიხაროდენ, მიმადლებული! უფა-
ლი შენ თანა“.

ამ სიტყვებით მოხდა ზეცის შერი-
გება მიწასთან. სამოთხისეული სიხა-
რული დაუბრუნდა ადამიანებს...

ყოველადუბნო ქალწული წმინდა
ნერიის კითხულობდა... წინასწარ-
მეტყველ ისაიას სიტყვებმა ჩააფიქრა:
„აჰა, ქალწული მიუდგებს და შევს ქე,
და უწოდიათ სახელი მისი ემშინეული,
რომელ არს თარგმანებით: „ჩვენთან
არს ღმერთი“.

თავისთვის გაიფიქრა, იმ ქალწუ-
ლის თოხალეთის ღორს რომ გაზმა-
დოს ღმერთმა, ბედნიერი ვინცნობდო.

განღმრთებითი გონება ქალწუ-
ლისა ამ წინასწარმეტყველებებში ჩადე-
ბულ საიდუმლოს მიეცა...

სწორედ ამ ფიქრებმა და ლოცვებ-
ში დამდგარიყო ხარების საიდუმლოს
აღსრულების ფაში.

ანგელოზის გამოცხადებას არ და-
უფრთხია ყოველადწმინდა ქალწული.
იგი ხომ წმინდათაწმინდა ანგელოსთა
გარემოცვაში იმყოფებოდა... სიტყვებ-
მა კი შეატრეს და დააფიქრეს. კარგა
ხანს მღუმარებდა.

ანგელოზი კი ამშვიდებდა: „ნუ გე-
წმინდ, მარიამ, რამეთუ ჰყოვე მადლი
წინაშე ღმერთისა. და აჰა, ესერა შენ
მუცლადილი და შევე ქე, და უწოდა სა-
ხელი მისი იესუ. ესე იყოს დიდ და ძე
მადლის ეწოდოს, და მოსცეს მას
უფალმან ღმერთმან საყდრე დაბითის-
ი, მამისა თვისისაი. და მუფედებს
სახლსა ზედა იაკობისა საუკუნოდ, და

იესო ქრისტე იერუსალიმში

სუფიების მისისაი არა იყოს დასას-
რულე

„ვითარ-მე იყოს ესე ჩემდა, რამე-
თუ მე მამაკაცი არა ვიცი?“ - კითხუ-
ლობს მარიამი, რომელიც ქედს იხრის
ღვთაებრივი დანიშნულების წინაშე,
მაგრამ არ სურს მინიერ ქორწინებას
ეზიაროს, რომლის გარეშეც ახალი სი-
ცოცხლის დაბადება ვერ წარმოუდგე-
ნია. მხოლოდ ღმერთის სიყვარული ა-
გერებს ამ გულს და ყველაფერი
ღმერთს უნდა შეწიროს, რამეთუ იგი
მხოლოდ, რომლისადმიც ილტვის მისი
სული...

„სული წმიდაი მოვიდეს შენ ზედა
და ძალი მალღისაი გფარვიდეს შენ;
ამისთვისცა შობილსა მას წმიდა ეწო-
დოს და ძე მადლისა“, - მიუგო ანგე-
ლოსმა.

ისმენდა ამ სიტყვებს მარიამი და
სხივები ღვთაებრივი მადლისა იღრე-
ბოდა მასზე, სული წმიდა გადმოდიო-
და რჩეულ ქალწულზე, უზენაესი ძა-
ლა ეფინებოდა მას...

თავდაბრილი, გაბრწყინებული და განათლებული იდეა მაღრობისილი ქალწული, რომელშიაც ისახებოდა ძე მალაღობისა.

აჰა, მხეველი უფლისა. ეყავნ მე სიტყვისადგარ შენისა...
 ასე აღესრულა ხარების საიდუმლო.

ამრიგად, ჩვენ აგისენით, თუ როგორ შევრჩევით სახელი ჩვენს გერბიკას. ახლა ისიცა უქვითა, რა მიზანს ისახავს იგი.

მიუხედავად არაერთი დღითეგა-მორჩეული სასულიერო პირის მოღვაწეობის ქართველი ერის სულიერი განაღობების ასპარეზის, მიუხედავად შორავალი მოძღვრისა, თუ საზოგადო მოღვაწის შეგონებისა და დარბივებისა, საზოგადოებრივი ცხოვრება ჩვენი ერისა, ისევე როგორც სხვა ერებისა, საპირისპირო მიმართულებით წავიდა. დღეს გაცილებით ვინაზა წრე მორწმუნე ერისა, ვიდრე ვასულ საუკუნეში არ უფრო მორჩეულ წარსულში იყო. მაგრამ ეს მოვლენები, დღითისგან განდგამა, ვერ შეუხება ღვთის განგებულებებს, მისი სიბრძნის, ნყალბისა, სამართალისა და სიყვარულის.

ვინც კვიტებს სიბრძნეს ღვთის გარეშე, სიცოფეს მიაღწევს; ვინც ცდილობს განავლის ქვეყანა ღვთის გარეშე, თავისი ხელით ამოთხრობი ორმობი ჩავარდნებს; ვინც წყალბობს ვაცემს ღვთის გარეშე, ანგარებას შეიძენს; ვინც ანტიკვიტებს საპირისპირო ღვთის გარეშე, ატყუებს ხალხს; ვისაც სიყვარული უნდა ღვთის გარეშე, ეგობრით დაიფრელება...

ამბობდა არ გვესრის დარჩეს ჩვენი ფრხისა და მისი მკითხველები ეკლესიის მართალი სიტყვის გარეშე, თუმცა იმთავითვე ვითვალისწინებთ, რომ მასობრივი ინფორმაციის საშუალებებით (ტელევიზიით, რადიოთი, გაზეთით, ჟურნალით...) შეიძლება გადავიცეს მხოლოდ გარკვეული ცოდნა და განწყობა, საზოგადოებრივ ცნობიერებას შეიძლება მიეცეს შესაბამისი მიმართულება, მაგრამ გზა ტპარისაკენ თითოეულმა ადამიანმა თვითონ უნდა გაიაროს.

სულიერი გზა პიროვნული თვითშეგნებისა და ქმედებების შედეგია და იგი მოითხოვს განმარტობას საკუთარ თავთან, უფალთან, მოძღვართან, მოყვასთან. ინფორმაციის საშუალებებით შეიძლება მოამზადო ნიდაგარ სულიერი ზრდასათვის, მაგრამ თვით სულიერი ზრდა შეიძლება პროცესია.

ჩვენი პირველი გამოშვებისათვის, ვფიქრობთ ფურხლად „საკრიოვლის ქალის“ მკითხველთათვის საინტერესო თემა შევარჩიეთ - ეკლესიის მუხუდებთან ჩაღის ღირსების შესახებ (წმიდა ეპისკოპოსი გაბრიელის ქადაგებულებების კომპილაცია).

ქალის წმიდანი ღირსების მნიშვნელობაზე წმიდა ეპისკოპოსი გაბრი-

ელი ბრძანებს: „განათლება და კეთილესობა საზოგადოების არა წარმოადგენს, უკეთეს ქალსი არ არიან განათლებულნი და წინამძღოლი ყოველსა კეთილსა შინა ზნეობითსა. ყოველ კეთილგანობიერ და ღვთისმოყვარე ქალი განათლებულ და მოაქცივის ყოველთა გარვის მისსა“.

მე-19 საუკუნის შუა წლებში საზოგადოებრივ ცხოვრებაში მომდარევი ცვლილებები განსაკუთრებით ქალებში იყო შემაშენებელი. ამასთან დაკავშირებით წმიდა ეპისკოპოსი გაბრიელი ამბობდა: „იცვლება სახე ცხოვრებისა საზოგადოებასა შინა და უმეტესად იცვლება აღზრდა და მდგომარეობა და ყოფიადქვე ქალბისა... უნდა და ახლავ, კიდევ უმეტეს ნაწილად აღზრდა ქალისა იყო მინარე. ქალი იზრდებოდა შინ და დამის მხედველობის ქვეშ; ქალს მისცემდნენ ბელში საღმრთო წერილსა, ახანავლდნენ დავითის და ფაშის, საეკლესიო გალობას, წერას; მოაქვდნენ ოჯახის მოვლას, ახანავლდნენ მინარეს ხელფინებას; ცხოვრება ქალისა იყო განუყოფელი მინარე...“

ამ ქადაგებებში წმ. გაბრიელი იხიოვდა: „ნეტავი ღმერთმა იწებოს და ქალთა ჩვეთა არაოდეს არ დაჰკარგოს ზოგართნი ფრიალ საქებნი და საყვარელნი თვისებანი, რომელნი შეამკობენ ძველებურად ცმცხოვრებათა ქალთა, არამედ შეაერთონ იგინი აზილსა განათლებისა და სწავლისა თანა. ამონი მხოლოდ იქმნებთან იგინი ძვირფას ქრისტიანობისა და საზოგადოებისათვის“.

საქები და საყვარელი თვისებების საუფუძვლეს ეპისკოპოსი გაბრიელი ხედავს იმაში, რომ „ქალი ცხოვრობს უმეტესად გრძნობითა და გულითა. ქალი მაშინ არის ბედნიერი, როდესაც სხვას აბედნიერებს“, ხოლო თავად ეს თვისებები, მისი აზრით შედეგია: „თირქულად დასკირველი სიყვარული და ეროვნულებს ცოლისა ქმრისადმი... როგორც არ უნდა ყოფილიყო ქმარი, ღირსი არუ უღირსი, მაინც უფერად იგი ცოლს. მეორედ, საკვირველი იყო და გამოუთქმელი სიყვარული შეიღობა... ვის არ ახსოვს მანუგეშებული და განმავსოხველებელი სიყვარული დედისა მისისა?.. მესამე თვისება და ღირსება იყო სიმდაბლე და სიმუხედე...“

ამას უნდა დაუმატო მათი დაცუბრო-მელი შრომა, დაუმინებელი ზრუნვა და გულ-მტკივნეული ოჯახისათვის. ნადავლი ქრისტიანობრივი მინარე ყოფიდაც, - აპა ღირსება ძველებურად განსაჯალულია ქალთა...“

სხვა ქადაგებებში წმიდა მღვდელმთავარი ქადაგ დარიგებას აძლევს მრევლს: „უკეთეს ქალი დაუცხრომოდ არის შრომასა და სახლის მართვასა შინა, მათ იგი ცხადად გვიმტკიცებს, რომ მის აქვს თავის უარისყოფა, ვინა-ითვან იგი არა თავისა თვისისათვის ეძიებს სარგებლობას, არამედ მისთა

მასობლებთა; მეორედ, ქალი შრომის-მოყვარე არის პატიოსანი ზნეობითა და ყოფიადქვეთა, ვინაითვან ესრეთ გართულსა შრომისა და მოღვაწეობასა შინა არა აქვს თავისუფალი დრო, რომ დაკარგოს იგი უქმად ქორსა და ბორჩისტყვეობასა შინა, განცხრომობა და სხვათა შეუსაბამობათა საქმეთა შინა. მესამედ, იგი აძლევს სასარგებლოს მამაკლისა შვილთა თვისთა და გარეშის მყოფთა მისთა“.

და ბოლოს წმიდა გაბრიელი ემსიკოპოსის კიდევ ერთ შეკონებას:

„მხოლოდ ვინორებთ და მხნეობით შეუმკულსა ქალსა შეუძლიან აღასრულეს ქვეყანაზე თავისი მახილი მნიშვნელობა. ვკონებ, რომ მახილი და ღრმა ვინორებდა, ავრთვე მხნობა და სულიერი ხასიათის სიმტკიცე ქალისათვის უმეტესად არის საჭირო, ვიდრე მამაკაცისათვის... საჭირო არის, რომ მას ჰქონდეს სულიერი სიმტკიცე, ხასიათის სიმტკიცე. წინააღმდეგ შემთხვევაში, თუ ქალი ქალბუნად დაწარმა მამაკაცისათვის, ხასიათი სუსტდება და უღირსი აქვს, მაშინ იგი პირდაპირ შეიქმნება მამაკაცის სათამაშო... ქრისტიანობა არ მოითქმნის მას. ქრისტიანობა მოითხოვს, რომ ქალი იყოს თვით მდგომარი, ესე იგი კიდევინ გონიერება და მხნობა უნდა ჰქონდეს, რომ იქცეოდეს თავის ჭკუითა და ნებობა... ქრისტიანობა არ მოითქმნის, რომ ქალს ჰქონდეს მონებრივი დამოკლებულობა მამაკაცთან, თუ ვინც მუხუდებლთან, თუ ვინც მამასთან. გაუნათლებულეთა და უსწავლითა ქვეყანათა შინა ქალი არის შონა, სათამაშო მამაკაცისა და ენსახურება მხოლოდ პირსუტყულთა მამაკაცის ნებობათა. არა ესრედ არის განათლებულითა, ქრისტიანულთა საზოგადოებათა შინა. აქ ქალს აქვს ღირსი პატივი და მნიშვნელობა“.

წმიდა გაბრიელის ყოველ ხარს, ამ წერილში რომ მოვიყვანეთ, მის ყოველ სიტყვას ქრისტიანობის უმაღლესნი მუშნი არისტესტავის თავდადებულ მოღვაწეობას თვით ყოვლადმწმიდა ღვთისმშობლისა, მერნესალბებულ დედათა, ქალწულმონაბეთა, ღირსთა დედათა, ქართველთა განმანათლებლისა მოციქულთასწორისა ნინოსა, ნამეძულთა დედოფალთა მუშანიკისა და ბეთევანისა, მეთოს თამარისა... იგი მიუკერძოებლად და ზუსტად გამოხატავს ეკლესიის მუხუდებლებს, ეყრდნობა რა საღმრთო წერილს, წმიდა მამათა შრომებსა და ეკლესიის ისტორიას.

„ნეტავი ღმერთმა იწებოს და ქალთა ჩვეთა“ შევხმინთ შეკონებანი წმიდისა მღვდელმთავრისა გაბრიელისა საიდგებულად ღვთისა და საცხოვნებლად ერისა. ამინ.

პედაგოგთა ატესტაციის შედეგებზე გვესაუბრება საქართველოს პედაგოგთა კვალიფიკაციის ამაღლებისა და ვადამაზღვრების ცენტრალური ინსტიტუტის რექტორი ბატონი ვიპ მურულუა

ვიპ მურულუა

პასესისბორობა დარტის რინებში

პედაგოგთა ატესტაციის ჩატარება დროის მოთხოვნა იყო. ამის შესახებ გადამწყვეტილება განაპირობებს სამინისტრომ 1996 წელს მიიღო. მისი მიზნება ახალი ტიპის სასწავლო დაწესებულება შექმნის, განაღობს მონარის არსებით განახლებას, პედაგოგთა პროფესიული მომზადების თვისობრივად განსაკუთრებით მოთხოვნა და შესაბამისად პედაგოგთა ხელფასების გაზრდის აუცილებლობა განაპირობა. კატეგორიათა მიხედვით პედაგოგთა შრომის ანაზღაურება ატესტაციის ჩატარების შემდეგ, 1997 წლის სექტემბრამდე დღევანდურებულად მონად. ყოველი მომდევნო კატეგორია 35 პროცენტით დანამატ ვულისწინობდა. ატესტაციის კანონი შივარჯი პედაგოგთათვის კატეგორიათა მინიმუმს შექმნა მართვი მიბეჭტრობა იყო. იგი ხორციელდება და რეკომენდების საფუძველზე, რომელთაც განაღობებს რეფორმა, სახელმწიფო პროგრამა და მისი რეალიზაცია ერთეულმა ან აგემის მხარეებში, ატესტაციის ჩასატარებლად ყველა სასუქში 1997 წელს უნდა დამატებულიყო, მაგრამ მისი ვადა განაღობს კანონში 1997 წლის 4 პარაგრაფის, რომელმაც ეს კანონი მიიღო, 4 წლის მანძილზე განაღობს რეფორმაზე ერთეულად რეკომენდია, ვადანამატ იმისა, რომ მისავალიყო პროგრამის "გადაღობა და თუ ეს ვადანამატების სფეროს მოსახერხებელია სასწავლებლამა

ატესტაცია საქართველოში ორ ეტაპად ჩატარდა და ორჯერად თვისებური ატესტაცია გამოიწვია. ინფორმაცია ატესტაციის, როგორც ვადანამატების რეფორმის ერთ-ერთი მართალულების, მიმდინარეობის შედეგების შესახებ საზოგადოებას სუბიექტური შეფასებით მიეწოდებოდა. არადა, თავიდან ჩაიჭირებულიყო იყო შედეგების სასწავლო კონფერენციულ განაღობება. ამის თაობაზე ვადანამატების სამინისტროსთან არსებულმა საატესტაციო საბჭომ ექსპერტ მიიღო გადაწყვეტილება, მაგრამ უშედეგოდ. მიუხედავად ამისა, საზოგადოებას უნდა სჯოდებოდა, როგორ მიმდინარეობდა ეს მნიშვნელოვანი პროცესი, მაქსიმალური სისუბიექტური შეფასებულყოფილება პოზიტიური მიზნება.

პირველი კვალის ვადანამატ ყოველთვის ძნელია. ამ იმედით ვადანამატების სისტემამ, რაც შეეძლო, ვადანამატ დროულად მომზადდა ატესტაციის მოდელი, მისი ჩატარების დებულებები, საატესტაციო ცენტრებიც, ყველა რეკომენდია ვადანამატ ხანსა-ვადანამატებითი შეფასება.

საატესტაციო მოდელის სრულყოფილითის დიდი მნიშვნელობა ჰქონდა სუბიექტივობის უკუეხებულობას, სკალების, რაიონების, ქალაქების მიმართ ნდობის გამოცხადებას.

დებებს. ამიტომ იყო, რომ ვადანამატების სამინისტროსგან დაბეჯითებითი პროცესის მიმდინარეობაზე სერიოზულ კონტროლებს მოითხოვდა.

მიუხედავად იმისა, რომ ატესტაციის პროცესმა ხარვეზებით ჩაიარა, მან ბევრი ნიჭიერი პროფესიონალი პედაგოგი გამოაღობა, განსაზღვრა შრომის ანაზღაურების პრინციპი, შეადგინა პროფესიონალიზმის მნიშვნელობა და ხელი შეუწყო კვალიფიკაციის ამაღლების ახალი პროგრამის შემუშავებას.

ატესტაციამ პედაგოგი სწავლების პროცესისთვის ანაზღაურა, პროფესიული დონის ამაღლებით, მოსწავლეებთან ურთიერთობის ახალი გზების მიხედვით დაიბეჭტურა, შეუძლიდა საკითხებზე, პრაქტიკულ საკანონიზების თეორიულად განაზღვრება დაფარვა. საურთიდელო, რომ საზოგადოება სერიოზულად დაინტერესდეს მასწავლებელთა პროფესიონალიზმით.

ჩატარებულმა ღონისძიებამ დადგარიშუნა, რომ დღეს ვადანამატების სისტემის მიმდინარე რეფორმის განხორციელება შეუძლებელია პედაგოგთა პროფესიონალიზმის აუზღებლობა. დასანანი, რომ ჯერჯერობით რეფორმამ მეთოდური უზრუნველყოფის გარეშე ვერ გადამწყვეტა თვისებრივად ახალი ტიპის სახელმწიფეობების მომზადების საკითხი. სათანადო კონტროლი ავლდა ატესტაციის მიმდინარეობას მთორე ეტაპზე. ვადანამატების სამინისტროს შემოკლება ვადანამატის მისი შედეგები და აღმოჩინება საკულოებში. არადა, შეიძლებოდა ზოგადად მათების თავიდან ავლილება.

ატესტაციის მოდელის მთორე და შეეცადა პარამეტრების მიხედვით, პედაგოგის პროფესიონალიზმს სკოლა აუგებებდა. ბევრჯერ შედეგება ლობორატორი იყო. სასკოლო საატესტაციო გარემოში ზოგჯერ არ თვალისწინებულა საკვალიფიკაციო მოთხოვნები. სკოლის შეფასებას რაიონის საატესტაციო კომისია ამტკიცებდა. იყო შემთხვევები, როცა სკოლის მთრ წარდგინებო 20-25 მასალის რაიონის საატესტაციო კომისია ერთ დღეში იხილავდა. ეს დებულებების დარღვევად და ატესტაციის მოდელის მოთხოვნების შეუსრულებლობად ითვლება.

ატესტაციის მთორე ეტაპზე ვადანამატების სამინისტრომ გაამთავრა კონტროლი და დასაწარება მთრეხვევითა მობეჭტობა, საზოგადოების და პრესის წარმომადგენლები მომინიჭა.

დაკვირვების შედეგად, დედაქალაქის რორ რაიონებში უმაღლესი კატეგორიის მასწავლებლები ჰქონდა განაწილებინდა. მავალიფიკაციის თბილისის სამინისტროს რაიონში უმაღლესი კატეგორია მასწავლებელია 25,7 პროცენტს შეეცადა, საბურთალოს რაიონში - 26,8, ჩუღურეთის რაიონში - 24,4, კაკის რაიონში - 21-, გლდანის რაიონში - 19,1,

ქუთაისში - 20-ზე მეტს. ამ ციფრებს თუ ვადანამატებზე, სურათი ნათელია და კომენტარის არ საჭიროებს. ხოლმე ეს ფაქტი, რომ ისინი რაიონში უმაღლესი კატეგორია პედაგოგთა მობოლოდ 2,7 პროცენტს შეეცადა, ატესტაციის მიბეჭტურად ჩატარებას დასაბეჭტურებს. ახვეუ ნარიმართა ატესტაცია სამკვირის რაიონში, სადაც უმაღლესი კატეგორია პედაგოგთა 0,8 პროცენტს მიიღო.

ვადანამატების სისტემის, რომ ზოგან უმაღლესი კატეგორიის მიმბეჭტობა სადაც რომ არ ვადანამატყო, უკიდურეს ზომას მართებს საორიერ შეზღუდვის მასწავლებელთათვის უმაღლესი კატეგორიის მიმბეჭტობა და პრეფერენციული რეგულირებით დატყობილდებოდა. ახვე მაგალითად ზესტავლიშვილი კატეგორია მიმბეჭტობ მასწავლებელთა 80,8 პროცენტს, ნულბეჭტობა - 81,3-, თბილისის ვადანამატების 62,4-ს. ამრიგად, 30-ზე მეტ რაიონში უმაღლესი კატეგორიის მასწავლებელთა რაოდენობის პირველმა კატეგორიამ ვადანამატა.

დასანანი, რომ ცალკეული შემთხვევების წყალობით, ისეთი მობაბეჭტობა შეეცადა, თბილისის მესამე კატეგორიის მასწავლებლებში არ ვეცადა (422 პედაგოგის გარეშე).

რა თქმა უნდა, ყველადა ახეთი სურათი როდი იყო.

ატესტაცია ორჯერ ეტაპზე მიბეჭტურად ჩატარდა დედაქალაქის საბურთალოს ისინი რაიონებში, საშტავლიშვილის რაიონში, ქაიფორბაში, ვეკრელო, ანბეჭტობ, დღუთობი, კანკონი, ხაბურთ, ზულგარბაში, სასწავლებლის სისტემაში.

ატესტაციამ პირველი ეტაპის შემდეგ პედაგოგები დაინიშნა, რომ სახელმწიფო დეპარტამენტი შესწავლო, ატესტაციის ავტომატული ხელაწილები მომზადდა, თავად ატესტაცია კი მათი სკოლის დამამორბების იზატი კი არა, მათი ცოდნის სტესტობა მოყვანის საშუალებება.

საქართველოში ჩატარებულმა პედაგოგთა ატესტაციამ დღევანდელი როლი შესწავლა ვადანამატების სისტემებში მიმდინარე რეფორმის საქმეში: რეკომენდაც დაშტავლიშვილი და საბურთალო ეკონომიკის პრინციპები, ცოდნა მატერიალურ ანაზღაურებას დაუკავშირებდა; მან საბურთალოს რაიონებში დაინიშნა, დანერგა ვადანამატ კონფერენცია, დაინერგა მუშაობა დაქირავების საკონტრაქტის სისტემა, შემოვიდა ფსიხანო საფანანალოდელი მომსახურება, საპარალიანად ყველადა კადრების შტრეკის, დანიშნვის თუ დაინიშნავის საკითხები. ახვეუდ გამოიწვიანარ, შექმნილი მობეჭტობა ასე ზეზღაურდა მონარებს პედაგოგთა კვალიფიკაციის ამაღლებასა და ვადანამატების პროცესებს.

ესაუბრა ნათელა შვილიძე

შუქურპარსკვლავის დარად

ჩვენს ძვირფას დოღოს, ყველა ქართველისათვის უსაყვარლეს ქალბატონს – დედო ჭიჭინაძეს, საიუბილეო თარიღი აქვს. თვითონ არასოდეს დაუმალავს და არც ახლა მალავს ასაკს. ან რა აქვს დასამალი? მის ღვთაებრივ მშვენიერებას ახასიათებთაღ თითქოს შარავანდედი ემატება. რისგან არის ეს?

მე მგონია იმ უკიდევანო სიკეთისაგან, რაც ღმერთმა მხესავით უხიზო სილამაზესთან ერთად დაანათლა. სიკეთე ხომ თავისთავად მშვენიერებაა და მშვენიერება – სიკეთე!

არ მინდა ბანალური ვიყო და დოდო ჭიჭინაძის სილამაზეზე ვილაპარაკო, რადგან რაც უნდა ვთქვა, რა შესამკობი ეპითეტიც ვინდა მივტყუებო, ამაო შრომა იქნება – ერთი რომ, უკვე თითქმის ყველაფერი ნათქვამია და მეორეც, ორიგინალთან მიმართებაში ყველა მათგანი ფერმკრთალდება. შექპირის სონეტისა არ იყოს, იგი მხოლოდ თავის თავს ჰგავს.

და, მიუხედავად ამისა, მაინც მინდა ვთავსენით ის განცდა, რომელიც „დავით გურამიშვილის“ ეკრანზე გამოსვლისას დაგეტყულებს, აშკარაა რომა ქეთევანის უძირო შავ თვალებში რომ ჩაგაბედათ.

ხომ იგრძენით სიამაყე, თქვენს ძარღვებშიც ქართული სისხლი რომ მიმოღვინო, ასე ამაყი და სპეტაკი, უმანკო და მშვენიერი!

რუსეთის მეფის კარზე მიღებული, თეთრი პარიკის ქვეშ ნაღვერდალივით დღიოდა ორი უძირო სევდით სავსე შავი თვალი, უიღლო პოეტის პირველსა და იწვევს უქანასნელ სიყვარულს რომ იტყვება.

: „...და არ მშორდება ღვთისმშობლის მხერგს“

სავეც ქართული პატიოსნებით.“
კი, მსახიობი თამაშობს, მაგრამ თუ შიგნიდანაც არ ასხივებს, თუ საკუთარ სულში ადექვატურ გრძნობას ვერ მოჩხრევს, ასეთ „მხერგს“ ვერ ითამაშებ. თვალეხი ხომ სულის ხარკია!

შეგპრიდით, დოდო ჭიჭინაძის სილამაზეზე არაფერს ვიტყვი-მითქი, მაგრამ მანინც გამეძევა კალამი და უნდა მაპატიოთ.

აბა სცადეთ, რაიმე დანერეთ დოდოზე ისე, რომ მის მშვენიერებას გვერდი აუაროთ.

თუმცა ჰომეროსის გენიამ სხვაგვარად განსაჯა, როცა ერთი ეპითეტითაც არ შეამკო მშვენიერი ელენეს გარეგნობა. ხომ

გახსოვთ, ელენემ გაიარა და მოხუცებულმა კაცებმა თქვეს: ასეთი ქალისათვის ტროას ომის გადახდა ღირდაო.

მაგრამ ის ჰომეროსი იყო? მხოლოდ ერთს ვეტყვით, დოდოს ის საოცარი სურათი, რასაც დღეს ვთავაზობთ, მშვენიარი ვეფას „მოცეითილიდან“, სურათი შუაში, რომის პაპის რეზიდენციაში ნახეს კედელზე. მოდიო, ნუ ვიმარჩიელებთ, რატომ მაინცდამაინც იგი შერჩაოთ ეკლესიის მეათურმა ათასობით სხვა ქალის სურათში. იქნებ მანაც ამ მინიერ არსებობს სახეში რაღაც ღვთაებრივი დანახა?

მე არ ჩამოვთვლი დოდოს მიერ თეატრსა თუ კინოში განსახიერებულ როლებს. არც იმას ვიტყვი, რომ ყველა მათგანი ერთნაირად დაუვიწყარი იყო. სამწუხაროდ, ჩვენს მსახიობებს არ ჰქონიათ იმ ფუფუნების საშუალება, უარი ეთქვათ თუნდაც მდარე ხარისხის ფილმში მონაწილეობაზე, თვითონ აერჩიოთ სცენარი თუ რეჟისორი, ეთამაშათ მხოლოდ „თავისი როლი“.

ამ მხრივ არც დოდო ყოფილა გამოწაკლისი.

მე გული მწყდება იმაზე, რომ ქართულმა ეკრანმა ტექნიკური ქიმიის უსასრობის თუ სხვა მიზეზების გამო, ისე ვერ წარმოაჩინა მისი სილამაზე, როგორც ამა, ვთქვათ, „პოლივოდში“ მოაჩერებდნენ.

გული მწყდება მის მიერ განუხორციელებელ როლებზე, ვთქვათ, ნესტანზე ან თინათინზე, ქეთევან ნამებულზე, თამარზე. ეს სცენარები რომ შექმნილიყო, ეს ფილმები რომ გადაეღოთ...

ეჰ, რას ვიზამთ, პატარა ერებს სხვა სატკივარზე ბევრი გვაქვს, მაგრამ ღმერთი ხომ მაინც გვაჯილდოებს სილამაზით, ნიჭით, პოეზიით.

ძვირფასო დოდო! იყავით მუდამ ასეთი კეთილი და მშვენიერი, მუდამ ასე გიტგრდეთ გული საქართველოსთვის, მისი წარსულის, აწმყოსა და მომავლისათვის და იმ პატარა ლეკვისთვისაც, ერთ საბავშვო სახლში ობოლი ბიჭის ეგლში რომ ხახეთ, „უპატრონოა და ჩემს ულუფას ვუყოფო“, ბიჭის ნათქვამზე ცრემლით რომ ავეცსოთ თვალები.

გვიყვარხართ!

ჩვენი სხვის შვილი

თუ ყოფილხარ ამ ბოლო დროს ქვეყნის სახლში ისიც ზამთარში?

პიტლი, გახუნებული, ცივი და მიუსაფარი შუნია, რომლიდანაც კიტიულის ეკლესიაში გამოდის მოუხლოებელი ამდგესელი და სულ ვაკანტის რაღაც რთული გრძობა, უფრო სწორად განცდიანა რთული ნარევი, მაგალითად სირცხვილის შვავის რამ ამის გამო, რომ ამ დღითი შუის შვილებს გრბო-ვერებს და კაიო ქმნიდან საუხედ (თუძე ყოველთვის არც მათ აქვთ ამაყარი ფუ-ურუთის საშუალება), რომ ისინი ფუშულა ლეობ-საბანში და სურთა თითრულში წევანან, რომლსაც სახლის საბო სუნი ას-სენი, კიდევ სინაზე იმ ციცაბო შობილზე, რომლებაც შვილები აქ მოიყვანეს და ათასნი ერთხელ არ სულე აღარ აკითხვენ; უშუქობის შეგრძნება, რომ ქვეყნის არ შუქულა ისე უპატრონის შობილების მზრუნველობას მოელოდა ანუ როგორც წინაინ მოუ-რდიდლად ეძახდნენ უპატრონი ბავშვებს, რომ მათაც ლაღად იგ-რძნის თავი იმ ბედნიერ სამყაროში, რომელსაც ბავშვობა ქვეია, რომელიც არც მუორდება და კერე ვერაფერი ნახაურდება.

რომ ყოველგვარ მტრ-ნაქალაქად მოაგატყდა ერთი რამ, რომელიც იმთა არასოდეს აქვთ, ვისაც ეს გრძობილი აწუხებს და სხვისი შვილების ტკივილი ტკივა. ეს - ერთი რამ! გაზღავნა მისი უდიდებულსობა ფული, სამეფო ტახტზე დადის ამითი რომ ამ-რანად და ლვერი თავის ყურბთრული მინად ეციან. რადელიც ვინ-და ამხარე, ღირნი და ბრნიულიად ღაპარაკე, ფატიც არ იცლუე-ბა: უფულო სიკეთის კეთება აღარ ხერხდება.

და მინც, უფლი თუ გული, რომელი უფრო სჭირდება სიკეთეს? უფლი უფულოდ გზას ვერ იკლევს, გული კი მანაც ფართობა-ლებს, რადაცს იკლავს.

ზამთარში მთხინა საბავშვო ვერნალ „დილას“ კეთილმა რე-დაქტორმა დილი წაეწვიებამ: მარტოფობს ბავშვთა სახლში ბობ-ლიოთიკის გაკეთება გვიანდა და ვეფრტობი ერთერთი იაფური აღ-სახრდილი, უფროსი ასაკის გოგონა ბობლიოთიკარად გაკავირ-ობით. კიდეც თვეში ზატარა ხელფასი მიეცეს, საბავშვო შვილებს-ბა თვეში თითო ღარი რომ შუეგარეობს, მერისა, არ იმემა ურ-ბი საქმე, წიგნებს ჩაუტრებიან, გოგონას დაეახსებები, ბავშვებს წიგნის წასაკითხად წავახსენებთ (დილასთან) საბავშვო მწე-რანთა ასოციაცია ფუნქციონირებს და ზვერ კარგ ხაშქსიც აკე-თებს).

ძალიან კარგი-მეთი... - დაევიანხებ, თუმცა გულში კი გაი-ფრთვე: არა მერისა ამითი ასეც მწვავე პრობლემას რამეც შეუე-ლი, მაგრამ გულზედდაეცემა ვიფიანს, არე „სულ არაობას“ ყველაფერი სჯობს-მეთი. თან დილის იმდელ მქონდა, ვინ, რასაც მოსაკლავს ხელს, გამოიფის განსაკუთრებით სიკეთის ქვირთა. ისე უზრადოდ გეტყვის: ბავშვებიანი ქველი მთხოვრიზა, რეაქციითი მოიყვარე, მარტობილად და გაიჭრეფელი აღმინიდა, ასე ხომ ვერ დაგვიტოვებს. 20 ღარი „ხელფასი“ დაევიანმერი არ რამეც ამის შვავის ეპიზოდს (მე შენ გეტყვი ვერ ნახავს გაიჭრეფულ და ი-ტარა), რომ ვერ იფიერებს, ხომ არ ხეობრძობი, მერე მის გულ-სიფრე გამოძიბტყველებას დაიჭერ და შავრეტყვება: კი გაღატაკდა ქვეყნისა, მაგრამ კეთილი და მოწინაველი ხალხი ერთიანად ვერ არ გადასუნებულა. ჰოდა, თითო აჯგუ რეკლამ რომ დადეთ... ასე აღ-გებდა სხვისი სიკეთე ქმნილობა.

ხომ არ აერინითი მარტოფობი, დაგვიხელო ბავშვებს, სი-ფრე მთხინს, რეაქციითა თხილი ტრანსმულიც შეგვიტოვებს... ისეც დიდმე წამოიწყე.

რა თქმა უნდა, ავდილი, ავდილი ვერ არის? - სხვათა შორის კიკითხე.

- სოფთა, თუ არის. ის აკეთებს ყველაფერს. რამაც საყვარელი-ბე გველონება, იმის ქალიშვილია. ასოციაცია „საფეხურების“ ერთ-ერთი დამფუძნებელი. სწორედ სოფთი და მისმა ქალსებებმა - „საფეხურების“ წარმომადგენლებმა ბავშვებს ბობლიოთიკა, მარ-ტოფობი თორე ეკლესიის უფვარს. ბავშვთა სახლი მათ მრავალ ჰუმანი-ტარულ სოფთაზიციასთან დააკავშირან: ტრანსმული, ვესაცემე-ლი, თითრული, ლამფები, წამლები, ეს ყველაფერი ამ კარგი გო-გოს ზრუნვის შდეგია.

ამ საუბრის დროს ქალიშვილმა შუმილო კარი, - აი, ჩვენი სოფთი! შეხედეთ, მეტყველადსილი გვეგონება, სიმპათიური, მშვიდი, ჩუმი, ვერაფერი წარმოიღვენ: თუ მთითა მწკეთარე საქმიანობა აქვს ვანაღებული, ამერიკა და გერმანია სახლია, ბვერი რომ შუის-წავლა. მაგრამ სიკეთე, რასაც ახვ აფრქვევს, საკეთილეს პრინცი-ფს, აუჯახისებელი.

ჩემი ქალიშვილი სახლმწვაფო მეთოარის აპარატის პრინცი-ტრში მუშაობდა, რომელსაც სოფთის მამა, ბატონი რამაც საყვარ-ლიმე ხელმძღვანელობდა. არეული დრო იდგა, ქალაკი წყვილიშვილი იყო ნაგებობა. მხელ ქუჩებში სროლის ხმა ისმოდა. შვილის სამ-სახურიდან დაბრუნების აივანზე სახანაბითორული კვლილი, სამ-სახური კი გვიან შუიარგებლობდა. ამ მახსოვს შემთხვევა. ბატონ რამაც თანამშრომელი ქალიშვილები მარტო გამოემუცა შინ, ერთი ძველი მანქანა შეკავდა. ცალკე ფირი არ ენობოდა, როგორც ეს „ცალკეოვალა“ მანქანა ჩემს შესხებულზე გამოინდებდა, გულზე მო-მეშუებოდა და გულში რამაცს ქლოცებოდა, აუღლებდა ვინმე? არა-ვის. სიკეთით აკეთებდა. წესიერად მალლობდა არ ვეთქვამს მის-თვის. ისიც, მამა შულის რომ სიკეთე გამოიყოლოდა, რა გასაკვი-რია?

... ავდილი მარტოფობი. თებერდლის სუტიც ქვე ბავშვთა სახლის შუნისხის სიკეთეს თითქოს უფრო მეტად ვერაზიხრდება.

ეჭობი ბავშვები კი მიდამოიღებენ, მაგრამ არა ისინი ერთა-მული. როგორც ჩვეულებრივ სკოლაში შუისებების დროს. სოფთი რომ დიანახეს, გარს შუიეზიხრენ: ისიც ეკლესი საყ-ვლით მიმართავდა, სწავლის ამბაცს ეთიხებოდა, თინც ისე ნუზად საურბობდა, იქვე მდგომარსაც ხეივანად არ გვესილდა.

აბე აქ სკოლა-ინტერნატიც იყო, დამხმარე შერბიანთი (ახლა ის შერბიანთი მიზიერებელია და მოუღლებლობით ჩანაგდება, უფლი არ არის!)

დღეს კი შერბიანთი საბავშვო სახლა 75 ბავშვზე, 7-დან 18 წლამდე ბავშვები ეტობრებენ. პედაგოგები, აღმზრდელი - გუ-ლილი ხალხია, მაგრამ... ისეც მაგრამ, არ არის დენი.

- აბა წარმოიგანეთ, 70 ბავშვს ვედროთი გაცხებულთი წყლით როგორ აბანებებ? შუნისხის ცივა, აუტყვად სოფის წყალი-ბით ნაშინითი თურქისი ლელებითი თობახში კი გახს, მაგრამ ამ ან-თია. მანაც იმდელი, ოფსიც რომ დიანახებენ!

ლებიბენ, სასოქლი, საქვიბენ - დამეღებულ-დაფხაბებულთი. განსაკუთრებით ვერს ლეებიბენ, რადგან აქ უმწერისი ასაკის ბავ-შვებს ხზირა ეტრებოთ, ქვეშეშობის ასვლებუნ, გამოსაცვლელი არს აქეთ და ხზირად სკვლში უწევს წოლა.

სახლის დირექტორი სოსო ზაუტაშვილი ჯანხალი კიცია და ოპტიმიზმიც ღამადაც აქვს.

- საბრტყნითი არაფერი გვექვს, ადრე უფრო ჭირდა, ახლა მიეკეთებთ. სკვებს რაობის მრავალეტი კილიბი, ვარდახის რაო-რის გამოცხობა გვეხმარება. ლეკან მამამაც აქ ხზირად ჩამოსი, უმწერისობისაგანაც არ გვაკლია ერთადლება, ვემაღლებობითი ჩვენს შუეს „საქართველიკა“ რეალობა, ვემაღლებობითი უფლი მოგვიტანა. სოფთი რომ ჩვენი მფარველი ანგელოზისა (მისი კანინტეზი სოფის სოფთი მუდგენელი კულტურული ღირსიხებობა გვემა ქოილდა).

კიდევ ერთი-ორი წინადადება და „სიკეთეების“ ჩამოთვლა დასრულდა. გასაჭირის თობრბობა მეტი დრო დასჭირდა.

- ძველითი ახალი წლის მერე შუევი წინა წელიწადი არ გვექიანა. აუეჯი დაბრტყველია, უცხოლო თუ ფულიან სტუმრებს წენითის და მორჩილ ბავშვთა სახლებში მიარბუნებენ.

საწვეტრებელითი არის მოწინაველი და იმბიტრი. მარტოფობისა და სხვა პერიფერებისსოფთის არ სცხვლიათ.

თითრეულის რეცხვა ხომ მჭირს, გამოსაცვლელი კი თითქმის არა გვექვს. (სამდელო თობრბობა ხომ ისიც ცივა, ამ იხული, ვატრე-ვლი სახნების დანახებაც ტარეც უსუსებდა დაგვარის). წელ-წელა მიდამოე თითრინ აღსაზრდელიბის ფესიკეცა. დირექტორმა თქვა: - დასამალი არ არის, როგორი კონტრე-ენ

ყველაფერი შეფარდებათა

ტი მოდის ბავშვთა სახლში. ბევრს ისეთი შიშველი ყავის, რომ იშვიათად აქ ჩამოსვლას შეუძლია ემსახუროს. ცხვენიანი მათი გაიძინა.

გვეყვას აქ თითხი ძმა. ფოთიდან არიან. ამას წინათ საუკეთესო ქურთუკებს ჩავცვით.

ჩამოვიდა დედა. ოთხივე გახადა და ვასაყიდვად წავით. თვითონ ბავშვებიც, რასაც ახალს და კარგს ჩავაცემით, შეიძინა არ რაღაცეებს გვცვლიან.

ფეხსაცმელს მაშინვე გვუყვან. ერთმა გოგომ ძალით ააგლიჯა ფეხსაცმელს აბზინდა და განაცხადა: სკოლაში ვერ წავალთ.

აი, დღეს ბაზრობაზე ვიყავი და ისევე ვიყიდე. - დირექტორმა იმ დღეს შეხვალთ რამდენიმე წველით თვითონ სახანოში ფეხსაცმელი გვიყვანა. - ავეყვას აზიანებენ, ყველაფერს ხევენ, არაფერს უფროსიღებდნენ.

დირექტორი გულწრფელად ლაპარაკობდა. მაგრამ გულში ამოვიფიქროვდი ვაძინა - არ ვაფიქროვდები ხომ არსიველითსაგავა. სიყვარული კი ვინ უნდა აღზარდოს მოზარდის გულში თუ არა ადამრთვლიდ?

ახრს „ქრინა - გაუფიქროსილდით“, მათ აზროვნება-ქცევაში ხშირად ეკლავს „ქრისი ხომ არ არის, გვეყვან, რა შენაღებლობა“ ის ძალიან გულსატკეპნია, არა მარტო იმის გამო, რომ ისედაც უხადებენ, დედა-მეუღლე ორნდება. ასეთი დამოკიდებულება სხვისი ნაშრომის მიმართ, ჩვეუად ყალიბდება და შემდეგ იცხოვრებაში მოზარდს (ვუღ სასახურს) გაუჭვია.

საქონელირად, გამოსაქვსი აქაც გვეხდება. ერთხელ დღილი ჰეიბინამეძე შიამბა: უღელმთიო ბავშვთა სახლში პატარა ბავშვი ვნახე, ლუკვი მიხეუბებთან გულზე და ვფერებოდა.

- ვისია ზოქო, ეს ლუკვი? - მივეყვრე ბავშვს. უპატრონი იყო, მე ავიფიქრე და ახლა ჩემს ულუფას ვეყოფ.

დღეს ამ ეპიზოდს უცრემლედ ვერ შევძენა. მე კი იმდენს ვებღაუბებთ, რომ ბავშვს ის ლუკვი ვადაარჩენს, რადგან ღილიც მინც ვეყვანა, კილიცავე იზრუნეს. სიყვარული და სხეულები ზრუნავს ის, რაც მოზარდს ადამიანად აყალიბებს.

ვაჯიხარდა, როცა დირექტორმა ვეითხრა: მომავალში რამდენიმე უქცეპარი მინა მინდა ავილი და ბავშვთა სახლისათვის პატარა ფრანკი მოვიყვანო. ბავშვს იმდენს მინც და საქონლის სიყვარული გაუწილავს და რამდენიმე სკოლადამოკიდებულს დავასაქმებ კილიცა.

დღეს, როცა უმუშევრობა ასე უმუშევრ პრობლემა, რამდენიმე ახალგაზრდასთვის საძურობას და ხელფასის მიცემა კონკრეტულად სიკეთეა. მით უფრო, რომ ჯერჯერობით ღია და ბუნდობლივა - სად უნდა წავიდნენ საბავშვო სახლებში 18 წლის უმუშევრობის ახალგაზრდები - არც ბინა, არც პროფესია, არც ფული, არც სამსახური. არ მინდა ძალზე ჰესიმისტურად გამოითქვიდეს, მაგრამ თვითონ ვანსაჯით: რა გზას დაადგება ასეთი ახალგაზრდა, საზოგადოების რაიმედი ფენის შეუერთდება?

ვეყვარებ, ამ საითხითი მანამ უნდა დანატრერდეს შიამბოვრის, სანამ ოთხი საცემი ვაჯიხებდება საქმე.

აი, ასეთი მძიმე ფიქრები ამიშალა ბავშვთა სახლში სტუმრობამ: ყოველდღიურ, როცა ამ სახლებში აღზრდილი ბავშვების პროფესიასაც ამსჯილდენენ, სახსარზეთი და საერთო საცემოებების, შემდგომში კი მინიათაც უზრუნველყოფენენ, მაშინაც კი ასეთი ვიზიტორად რამდენიმე წინს მამძიმზე საკუთარ შულებზე ვერ ვუფერებოდი. ის მოუგებრეულო ბავშვები მეცემობდნენ და იმითმ. არ მაქვს ბილბი, ჩველ ბავშვთა სახლში ყოფიანას გაპოვია იმ ვარძილებამ, რომ თვითონ ბავშვები არ ტირილდენ, თუმცა ჰეგრა სველიც იყო და შეუწიებელიც. წყნარად, უძემდლო იტყვირებდნენ. მიმეკვლიდა ქალმა გულსიმტობელი რამ შიამბა: - არა, ვინც არ ტირიან, აღაბია ვრწმობენ, კვლიასთან მინც ვერ მიყავ და ესეი უნდა შეუტრინო.

აქტიუობისას მე, დღილი და სოფიო თავს ვიტეხვით, კიდეც ვისთვის შეიძლებადა მარტყვიფის ბავშვთა სახლისათვის დამხმარების თხენვა.

- თითო კომპლექტი თეთრთიფალი მინც ვინ ჩავკატანინა შემდეგ ჩასვალაზე - თავის სტეკაშით იყო ქნი დღილი წყურვივაზე, მე და სოფიო ბევრს ვეყვარებთ. უღებოებში მყოფი ნაცინობებს ვიხსენებდით. იმით, ვინაც ფული შეიძლებადა ქმინობდა ობილი ბავშვების დასახმარებლად, ფული და რასაც ვიყრივლია, გულცი.

საქუჩაზრდო იშვიათი დამითხევაა. არადა, გულთან კაცს ფულიც რომ მისცა...

გაზაფხულისთვის უჩვეულოდ ცხელი ამინდობი დადგა. ჩემს პატარა შვილიშვილთან ერთად ორიოდე დღით ვესტუმრე სოფელს.

იღითი ძველბურთი სახლის რიკულეებიანი აზინდიან სველშეპარული ვადაყურებდი ჩემს უსაყვარლეს ბაბს, რომელიც ბებიაჩემს ის იყო დაეგავა და ახლა ხმელად ნემსოხა და ფინჩებისაგან განაღებულ კოცონს ევიცხებოდა. ღობეს მეზობელი ნესტორი ბაბუა მოადგა:

- ქალბატონო ნატალია, არ მიითხრათ, დავებერილი და ამ შიანდ ამინდში ძველების ვასათობად ცეცხლს ვეფიცხებთო.

ბებიას უშმაკურად ჩაეღიმა და მიუყო:

- არა, ჩემო ნესტორ, სიცივით მართლა არ მცეოა, მაგრამ უკვე დროა საიფიქრე ვიფიქრო და ცეცხლთან ახლოს დგომით ჯოჯოხთვის წინასწარ ვეწევი.

- უჰ, მაგი არ თქვია, ქალბატონო ნატალია, თქვენისთანა უცოდელად და პატიოსან ქალს რა უნდა ჯოჯოხითში? ისე, აწი თუ რამეს აპირებთ, არ ვიცი... დროის მეტი რა ვაქვით...

გუშინ კივილი რომ ატყავა მეზობლისას, დეიდა ტერეზა მოკვდა მეგონა. ხომ იცით, ას წელს არაფერი უკლია, მაგრამ თურმე მშვენიერად ვრძობის თავს... საბამელ მოქცელება ცეცხლი და ის კივილიც იმის მიზეზი ყოფილა... პირდა, ჩემო კარგო ქალბატონო, სანამ დეიდა ტერეზა და ბიძია აქვსენტი ცოცხლები არიან, ჩვენ, 80 წლის „ბაღენობა“ გული რატომ უნდა გავიტახებთ?

დრო იმდენი გვაქვს, ჩემო ნატალია, რომ იმ „საჯოჯოხითი“ ცოდვებს ერთი-ორი კიდეც რომ წაუემატით და დარჩენილი დღით მონანიებასა და ცოდვების გამოსწორებას მივანდობოთ, ჯოჯოხითის ნამდვილად ავიცდეთ.

ამ სიტყვების წარმოთქმისას ბაბუა ნესტორის ისე აუციმციმდა თვალბილი, რომ მომეჩვენა თითქოს თვალციც კი ნაუკრა ბებიას.

იმ წუთში საოცარი სილაღე ვიგრძენი. დროის შეგრძნება დავეკარე... სველად საღვად ვაქრა, წლები, რომლებიც გუშინ არსა მამძიმებდა ისე მემსუბუქა, ვაფერვანს აღარაფერი მაკვდა.

მართლაც რომ ყველაფერი შეფარდებითია ამ ქვეყნად...

ნარბიზა მამალაი

შანანა კვიციანი

დალი ლოლაკა

დრო ათმუნდა და ლილი ფეხით ჩაუყვია სიძის სახლისკენ მიმავალ დაძარბას. ქუჩა ცარიელი იყო, ფიქრსა და სჯავაზასანი ხელს არავინ უშლიდა.

„როგორ დაეთანხმე დღევანდელ შეხვედრას?“, ჩვენები ჩემს მტკნარ გადავიკინებ... რატომ ვეჭუო! ნეტა როდის მიიხილება ყურ მიზღვის გაუთავებელი მამქანკლიობის... შალვა იფიცებოდა, თეთრონ მთხილა შემხანვედრო... როგორ მითხრა შალვამ: „მართალია, ხანი საკმაო აქვს, მაგრამ ათი წელი მანერ იქნებო ბედნიერი. რა ნახე ცხოვრებაში, ტრილოში გაიარა შემწა ახალგაზრდობამ. თუ ავად გაგებდა, მე შენ გეტყვებ, არ იცი, როგორ მოუარო, ყველასგან დაფასებელი უფროსი ექთანი ხარ და რომელი ექიმი გეტყვის უარს შინ წამოყვალზე“.

...ლოლის გავლით.
„ღმერთო! ნუთუ გადმოხმდებ?... ამას როგორ ვიფიქრებდი!... რა დიდებელი მსახიობია... მე მისი ცოლი?!... არ, ეს წარმოუდგენელია... ისე კი, ყველაფერი წარმოუდგენელი იყო ჩემს ცხოვრებაში... ახლაც გუბნიდელითი მასხობა, ლევანი რომ პირველად დავიხანზე“.
...ლოლის თვალნი სექტემბრის რაიული დილა გაცოცხლდა. არ, ის დგას მანსავლებლის გვერდით კლასის წინაშე და ბავშვებს შესცქერის.

– ეს ჩვენი ახალი მოსწავლეა – ლილა მამალაძე. აქამდე ბათუმში სწავლობდა, დღეიდან ჩვენიში იქნება.
ბავშვები ინტერესით ათავალბებდნენ.
– პატმასწ! წასულია ქათამაძის საქმე, მოუვიდა მამალაძე! – სირიუმეს ყვირნილა ხმა არღვებს. ბავშვები იციანდა, მანსავლებლებს ეძიებდა.

ბოლო მერხზე ბიჭები ძიძგილობენ.
– რეზო ლევან! მორითი! ბიჭები ვერ ჩერდებიან.
– ქათამაძე, ახლაცე მოდი, აქ დაჯექი. – მანსავლებელი ადილიზე უთითებს.

უშელოდელი ბიჭი წელ-წელა ქურისკვე მიიხვეს, მისი ტრინი და მხარები ბევრ ვაჟივაც მუერდობდა. ლილის გვერდით მისი ჩაუვლის, ერთს ისი მოხვადეს, კოკონას თვალები მისი ვესვდა.

– არ არის ლევანი საბინო! – ლინობით უმუბნა მანსავლებელი. იკვეთილი იწყებდა. ლილა დაგინებდა მტკნარ გრძნობის, გვერდზე იხვევდა. ლევანი მტყუარებით თვალებს მალავს.

„ლევიან! გეტყვებთ, მოხიბდე!“ – დოდაცე ფიქრი ლილიმ, – „შენ გჯეროა აღარ მიყვარარა? მე ხომ ლოკასავითი ზებირად ვიცი ყოველი შენი სიტყვა, დღეორში რომ ჩაწერა. აბა, გაიხსენე, რა სწერიდა ჩვენი პირველი შეხვედრის შემდეგ?“

ლილა თვალნი ლევანის წამოჭრილი დღეორი გადამოკლა.
– არ, იგი, რა მომიხდა, მის თვალებს რომ მეგებდე. რაღაც ნაცნობი მად წამომიხედებოდა. უყბე ძიძია გამახსენდა. აბ, ასეთი მყავდა მუდამ წამომიხედებოდა: მალალი, სუსტი, ლერწამითი მოქნილი, დღერინი, უფრო ზღვისფერი თვალებით, ვერგინები, რაღაც ძალა იქით მენულობდა.

– მდინარეზე რომ გადავიყვანე, ისიც გახსოვს?“ – გაუღიმა ლევანმა.

– იმის რა დამავიწყებს! როგორ გითხრა შოთა მანსავლებელმა: „ბიჭო, რა სიმინდის ტომარასავითი ავიყვებ გე გოგო, ჩამოსვი ძირს, აიყვებ ხელში ვაჟიკურად!“
„შენ კი გითხრა: კისერზე მოხვიე ხელი, იღონებ არ დამიხიროთ!“

ლილიმ ნაბიჯს უკლი. დღეორში ჩაწერილი ლევანის სიტყვები თავს დასტრობლებდნენ.

„შოთა მასწ იცი, რა მადლობელი ვარ შენი რომ არ გეთქვა, ლევან, ლილა გადმოვიყვანე. მავას მუნც ეკორო, მე მიკარებლავც ვერ გადავტოვდი. ხელში რომ ავიყვანე, ფრუხატლამა დამიარა... იმ ბავშვებზე და აქაფებულ მდინარეში აქანსალბული რომ ჩამყარა, მამინ ნამდვილად შემეშინდა, არ თავცუველიყვანი. ხომ შეიძლებოდა დაფარინასა რამე დაამაფებოდა? შენც კარ იციცხობნები. ბოდიში, მასწ რას ვყვეცივინდი, არაფერი მასხობა. მთელი გზა იმხვე ვფიქროვდი, უკან როდის მოვაგნენდა მდინარეზე გადმოხვალა. რაღა ჩემს ბედად ჩამოიარა იმ უპატრონი ჩის მანსენამ. გულზე კონაღამ

გავსედი, შიგ რომ ჩაგვეყარე და წამოგვერვე... რა ქარივით მსუბუქია! მჭირი იმასვე მავრად უყვებდი ვული... ნეტა თუ ფიქრობს ახლა ჩემზე... რეზო! შენი სიტყვები გამახსენდა, წასულია ქათამაძის საქმეო. მართლა წასულია, ჩემო ძმაო!... აღბათი ამას კჳეია სიყვარული!“

– ვინ დაგავცავდა სიყვარული სულ მოსა და უარვის მიკოლდინში გაიარა ჩვენი ცოლქმრობის დღეებმა“, – მწერდა ბავშვა გულში ლილის და ის საბინელი ხილის კერია დილა გაახსენდა, რომ რისხავასავით რომ დაბატყდა თავზე ხელს... „ბიჭო! მე მიკრული რეზო დღეუტროდან შემხანვედრო – ვი ცნობა არემმარეს ვიფიქრე.“

– შენც წაგვიყვანე – შემინებელი კეთილბა ბიჭს.
– როცა ჩვენ ბიჭებს წაიყვანენ, მეც მათთან ერთად წავალ, მარტო წასალის ადრე წასულა მორჩევიდა.

ლილი ხუს ყურდინდა, ტროლისსავან თავს ძიღვის იკავებს. ლევანი მისსურებათა, თვალდამ არ უჯერებს, მანსავის გადადგმას ვერ ბედავს, ძიღვის გასაკონად ლულუდობს.

– დამიციდე?
– არა.
– მე კი მომჩვენე, დამლეო-დღეობი, – ხმა ეხზარება.
– ლევან – ლილი ლევანის მქერდზე მწარედ ქვითინებს. ლევანი ისეთი ძალით იკრავს გულში, რომ სუნთქვა ეკერის. გრძნობს, როგორ უხველებს პურანეს ლილის ცრემლები. სახეს ლილის თმებში მალავს. დახვეულია, თავი სიზმარში ჰკვინდა.
– არ დამლეოდე! – კლავა ჩასურბრუნებს, დადებითი პასუხის მოსმენა სურს.
– არა, მე ვცდარ ამ მინდა და არც მოვიფიქრე, ხველვე ხელი მოვაწერიო.

– დრო სულ არაა, საცავა ნამიყვანენ, რომ ვერ დაგბრუნდე? – დაბნეული შეკვირებს.

– შენს წაყვინამდე იცი რამდენი დღე და საათია? – ლილი თავს ეურ სცნობს, ერთხანს ღმეს. გაგრდებლდა უფროს, ძალას იტყობს. – თუ შეილი გვეყვლება, ვაგზრდები შენს ჩამოსვლას – ამბობს დარცხენილი და თავს სასწარმოოდ ლევანის მქერდში მალავს.

რამდენჯერ ვცადე, ლილისათვის თავი ამენეგებინა, მაგრამ ისარკობით რომ ჩამეტყო გულში, ვერაფერი ვერ ავახლად. წამომიხედებულ ძალას მტკნარად მტკნარად ვეხვედი, რომელი გერწმობი რომ მომეოვდა, ქურის ვაგავლებიდი ყველას ერთხანს...

ლილი გაჩერდა, მესწრა ვაგავსალბული წამოიხანდა. ლილა მტყუარად, მტკნარად იგრძინო, რომ ძალიან დიდი დრო ამორებდა იმ ბედნიერი პირველს.

ფიქროს დრო აღარ იყო. ლილი ნაცნობ სადარბაზოსთან იფცა. კიბეზე ავიდა, ზარი დაწკა.

სტუმრები არ დაუგვიანა. ზარის მისზე შალვა მოლისკენ გაემართა, დიასახლისმა წინსაფარი მოხსნა და ფეხდაფეხ მიჰყვა. ქალიშვილები აბნდლებ. ლილა წამოვცა, დიდი სიამოვნებით გაიქცეოდა, მაგრამ ვაგავსალბული გზა აღარ იყო. შალვამ კარი დაფროოდ ახლო და ვაგბანებს თოახში სატყუარსწინებელი შემოქვდა.

ვაგბანები თოახში შემოვიდა, სახეზე ლინობი დასოამამუნდა, თვალებით უგრწინავდა. ვეკანბტური რეხი ფერის კოსტუმში ცეცა, მუქი შეწინისფერი პალსტუნი ეკეთია, ხშირ თმას ქალარა უშმვენებდა.

ვაგბანმა არწივისებური მჭერა მოვალო იქაურობას და შალვას მოურბუნდა:

– ასეთი ღამაზე ქალბუში კაცი რომ იცხოვრებს, იმას არ მოკლავს, ჩემო ძმაო!
– დამტრობელი წამდვილად მყავს, გამტანს რა ვუყო თორემ?
– გაიციო მალავა.
– დამტრობელი მთავარო, გამტანს ყოველთვის იხოვის კაცი, ისე რომ კარავა მოაფრე მუღოსა და ფეხსა, ჩემო შალვა.
ვაგბანმა ქალიშვილებს მუბლზე კაცი, ლილის მონინები ხელზე გაბამარა.
შალვის წინადადებით მაგისტრსკენ გაემართნენ. მავიდა ლილი-აბი იყო გამბლილი და ძალზე მწიფედვლად გამოიყურებოდა. ვაგბანებს ყველვან წესრიგი და სისუფილად ეცა თვალში, ესთამუნდა.

სახლის პატრონმა ქატიბე შეავსო და პირველი სადღეგრძელო
ოჯახის ქორეკმ შეხვედრის დალო.

- ბ-ნი ვახტანგ, ღვირის ძმა მოე ხაზვის სოფლიდან, მირითი, არავითარ შემთხვევაში არ განგეინ, ნამდვილ ჟურნის დენია, ნა-
მალეით გადაიდა სისხლში, - უთხრა ჩატუბარს, როცა დაინახა,
თავის სიღონისათვის სხმა პირიგება.

ვახტანგმა მოსცა. ღვირს მართლაც სანაქები იყო, მოწონმა,
სიამოვნებით დასცალა სასმისი.

- ჩვენი მუხევედრის სადღეგრძელო მინდა დავლიო, - ასწია ქა-
ტიბე პოლვამ.

- რა ამბავია, ჩემო შალვა, ხომ უკვე შეესციო?
- ის თქვენი მოზრანებისა იყო, ახლა მე და თქვენი მუხევედრე
სა მინდა დავლიო. მართალია, საავადმყოფო დიდი მოსავანარი არ
არის, მაგრამ რადგან-მევიდებით გამოვივსე, ღვირს ამ სადღე-
გრძელის შესცა.

- ღვირს და მტეი არა?! - რა მე იქ სანოლზე ბრძოლებით ვიბტუ-
ნე და ვიკორდებო, ასე რომ მეგორავა სცენაზე, როცა მკლავდენე,
სახალხო კი არა, მსოფლიო არტისტის სახელი მექნებოდა, - გულ-
წინფლად თქვა სტუბარმა.

ყველას გაღიზიმა ვახტანგი კმაყოფილი დარჩა თავის ნათქვა-
მიო, ღლიოს გატედა.

მას ღლიოს მშვიდი გამოხედვა სულ უფრო და უფრო იზიდავ-
და. ვერაირი ტრავის, ეს რა უფრო ქალი შეუთავსო, აღნიშნა თავის-
თვის. მტეიკეტი გადაწყვიტა ღლიოს ცოლად შეერთვის საკითხი
დადგე მუხევედრებთან, მით უფრო, რომ არავითარი დაბრკოლება
არ ეძლეობოდა არც საკუთარი მშვიდის, არც ღლიოსა და მისი აზ-
რობების მხრიდან. ხასიათზე მოვიდა, ღვირსზე უარი არ უთ-
ქვამს, სიამოვნებით სიყვამა.

ვახტანგის მერე ყველანი აიპოლნენ. შალვამ ყავის მოზარშვა მოი-
მიტევა და მუდღეოსთან ერთად საპარაფრული გავიდა.

სისუმე ჩამოვარდა. ღლიოს ხელი ამოვირანდავქე ქონდა, მი-
შობდა, მისი ბავაბუვი ვახტანგს არ გაგვარა. საქცილდაკარგული
ფანჯარასთან იდგა, არ იცოდა თვალები სად წაეღო.

ვახტანგის მახლო მყურას არფერეტი გამოპირავა. ის გრძნობდა,
როგორ სიმითი იყო დაქმნილი ღლიოს მიმართ არსებია. ამ ხნის
ქალის ასეთმა უზუსტობამ და მოქრძალებამ აღტაცებში მოყვანა.
ითითეს ხელ მოკიდეს და ზეითი ასწიესო, წარმოუდგენელი სიმ-
სუბტეით გადავარდა ოთახი და ღლიოს წინ აღმარა.

- ჩემო ღლიო! ცხედვე, მთელი ჩემი ცხოვრება შენთან მუხევედ-
რის მილოდინა ყოფილა. შენ არ იცი, ამ ჩემს გულში რა ცაცხლი
დანათეა? ჩურჩულით დაასრულა ვახტანგმა აღმდგარებით წარ-
მოითქული სიტყვები, რომელიცაღ ღვირს თავის უფს მატეკდა.

ღლიომ უზერეულობა იკრძინა, წამოიშრინდა. ვახტანგმა სა-
ავარძლო ღლიოსკენ მიისწია და ხაირზე ჩამოვარდა.

- ჩემო ღლიო! დასრულდა ჩემი ცხოვრება გვა, საზღვრამდე
მიყვლ და შენთან მინდა სიბერეში დავლიო სული. ოპ, ჩემო ყველა,
განმეტელო ჩემ განზრახვათა, მე უნაშ მოგსაგე ბავშვითია, შენ
გვა მიტევე!

- ვახტანგი ღლიოს გაყინულ თითებს ფრთხილად შეეხო და ხე-
ლის გაღმა მოითქია.

ღლიო გაკვირებული შესცქეროდა.

-ღმერთო, გამაგებებო რა ხდება?! ხმენა ხომ არ მღალატობს?
- უზერებდა უკან დაინახა.

- უკან რად იწეე მოკრძალებით, ტყუილად მოშობი! - ვახტან-
გს ხელი უფრო მღივარდა მოუჭარა. - არ არის ჩვეულ ჩემი ენა
აღვირსან და ტკბილ ლაპარაკს, მაგრამ ახლა კი, რაკი მზადის შენ
გმუღებლობედა, ამაყი გული ჩემი ითხოვს, ენას აქეზებს, - ვახ-
ტანგმა ხმას აუწია.

-რა ნაცნობია ეს სიტყვები?! შეუსაძრია მგონი, - გაიჭირვა
ღლიომ, - რა მინდა ახალი სიტყვები? სჯობს მითრთა, რომ არ
გაეკარავრო, გერძობებით მხოლოდ. გეპირფინო მომეღელა, დაშ-
ლავებოდა, საღიროს გამოკეთებოდა. დაქმრებული, ეს უკეთესია!
- ღლიოს თვლებში უსაზღვრო ხევწნა-შოღარა აისახა.

ღლიოს გამოხედვამ ვახტანგი მოიშობა, მის დაფრთხილ თვა-
ლებს დაამტერდა და ცოტადიანი მყოფების შემდეგ წენარად
თქვა:

- ათავად არ ვიცი, რა მემართება, გერძობის სიყვარულის უფ-
სურლისკენ მივეკუთნები!

ღლიომ ვახტანგის ცაცხლივან თვალებს ვერ გაუძლო და თავი
დახარა.

-რას შერება ეს კაცო! როგორ შემძლო შენ ასეთი გრძნობის გამო-
ხედვა, ორი სიტყვა არ მოთქვამს მისთვის! რად მინდა ასეთი
სიტყვები! გვედრებით ვაქმნილი! სურავრის რგებით ხომ ხე-
დავო, რომ მე თანახმა ვარ თქვენს ცოლობაზე! - ღლიომ ვახტანგს
ახედა.

ვახტანგი ნამით თვალმდებარეული უძრავად იჯდა, ეტყობოდა
ახალი მუხევისათვის ემზადებოდა. მალე თვლებში გაახილა. ისეთი
ენება გამოსვლიდა მისი ნაკვერბლებებით მოვირგზე მოუცუ-
ნარი თვალმდებარე, რომ ღლიოს სურთევა შეეყრა, აფორიქადა. რა-
ღაც ნარწლავსავით დაატყდა თავს და წარატყდა.

-ღმერთო! რა მემართებათა ღვეწა! - ამოხმა ღლიოს უშმი კი-
ვილი, თავი დახარა და იატყს დაამტერდა.

-სუ გეშინია! - დაიძახა ლევანმა, ეფუხვითი გადმოხტა და
წინ აფერავა.

ღლიო შეერთა, ისეთი სიხებაით დაუდგა თვალწინ წარსული
სურათი.

...აი, ის თოვლით დაფარულ სკოლის უხუში დგას. გუნდები
ტყვიებით მოქრძან. ლევანი იკვირებს და დამფრთხალ, გათი-
მლო ღლიოს მიოღო ტანით ეფარება. ბიჭები ლევანს გამტეხებით
უტყვენ, მას კი ღლიოს და გუნდების ზუსტს არაფრად ხაზის. მას
ღლიოს მდღერიო თვალები ძალას მატეხს. სკოლის აბრს ბიჭების
იერშის სწყვეტა. ბავშვები შერბისკენ უსახილდოდ გარბნიან. ლევანი
ტანაცმლებოდ თოვლს იბერტყვება და უკან მისდგას. ღლიოსაც უწ-
და გაიქცეა, მაგრამ ვახტანგის ხავერდოვანი ხმა აჩერებს...

-როგორც ქვეყანა მთელი ხარბოს შიის სინალოთია, ის მე
ღლიოსმა მაც მშენებელი ვერ არის ჩემი დღევ და საცოცხლებე!...

-ღვეწა, შენ არასდროს ვიციტვამა ეს თანახმა! - ურუნება ღლი-
ო ლევანს და ფრთხილ თას დასტარილებს...

-ღვეწა გამძრავილ დგას, დანა პირს არ უხსნის.

-ღლიო! - ჩაესნა ღლიოს ღლევანის ხმა და გარკვევით გაიჭი-
რა მისი სიტყვები: ბევრჯერ ვიფიქროე, მომიცა თუ არა ეს დაღლორ,
უთ ერთად ნავეკეთისა, როცა დაგზარდებოდა. გადაწყვიტე, და-
კითხო, რომ ვერ... არა, არ ღლის მალე ლაპარაკი, ის მომიცა, რაც
მინერია... ახლაც ტრცხენია, რომ წარმოვიდგენე, თუ როგორ
კითხულობ ამ ჩემს სისოვლეს. მაგრამ მე ხსენსიღერი არ გა-
მანჩია, ეს არის მხოლოდ, რისი დატეხვებიც შემოიძლია... უზომოდ
მაღლოდელი ვარ იმ დღად სიყვარულისთვის, რაც ცხოვრებამ მაგ-
რძინებინდა. იცოდ, შენ მუდამ ჩემთან იქნები... იცი, როგორ მივივარ-
ხარ!...

ღლიოს გული შეუტემა.

ითახს ვახტანგის ხმა აუცეს.

-მა ტკბილი წამტროფო, მხედავ, როგორ ეტკიტებე, ებოდე,
ენა ამინსა უღვევდმა ბედნიერებამ!

ღლიო თავს აწეწეს, არაფერი ესმის. ხმა თანდათან სუსტდება,
იკარგება. ვახტანგს ვეღარ ხედავს, მის წინ ისევ ლევანია.

-ღვეწა! ლევანი! სად მიიბარა! - ღლიო ლოპხანდის გასწვრივ
მირბის, მატარებელს მოსდევს. ლევანი სანაზეროდ საფეხურზე
კჷიდა. მატარებელი მაღლა იწეხს, ღლიო უკვე ქალაში გარბის. მატ-
არებელი ძალას იკრებს, ღლიო სიბრბოს უშატეხს.

-მაღე ჩამოდი, მაღე ჩამოდი, ლევანი! - ისე ეხეწებოდა, თითქოს
ღლევანის ნება-სურვილებე იყოს დამოკიდებული.

-ნუ გეშინია, ცოცხალი დაგზარდებები. გეყვით, ნუღარ მორ-
ხიხარ! არ დაშავებ!

მატარებელი მიპირის, ღლევანი პატარავდება... აღარ ხჩანს. ღლი-
ო მთელი ძალით ისტერიულად გაკოცის, სურს თავის ხმას ლევანს
დაწიოს, აღარვის რცხენია.

-ღვეწა! მიყვარხარ! ძალიან მიყვარხარ! იცოდ მოვეკედები
უშენო!

ღლიო სისუმეზე გამოვივარდა ფირქებიდან. ძალა მოიკრბია, ავა-
რემლებული თვალებით ვახტანგს ახედა.

ვახტანგს უხლოვანი თათბი იზიდავდა ამ თვალბრის სინაზე. გაე-
რებულა, რომ ღლიო თავის ნება-სურვილებს დაემორჩილა, უღლდეს
აღმაფრებას გრძობის, მუხზეუც ცეკვა და ხელს უკოცის.

ღლიო გინზე მოვიდა, შენახებული ფეხზე წამოქრის.

-ღმერთო, მოკალილ თუ შეიძლება აბრძინებდი! მე პასოს ღლიოს
არა ვარ! არ დამიმსახურებია! თუ თქვენ არ აფიქვით, მც დაღვემ-
ხობი თქვენს წინაშე!

ვახტანგი გრძნობილდა, საავარძელში მუშება, ხელს არ უშეხს,
თავის ცაცხლივანი თვლებით ღლიოს გავარდისცხლებს სახეს
გამარჯებულე მუქურებდა. დიდებულე შესახება, ღლიო მოყვად-
ნებულიყო შესცერის, საკუთარი თავი აკვირებს, წარმოუდგენელ
სიმედივად და სიმშობლეს გრძობს. ხელს ფრთხილად ითაისიფუ-
ლებს და მოქრძალებით ურუნება:

-უნდა მზახოთ, ბ-ნი ვახტანგი! შე ახლა ძალიან მიჭირს რაი-
მეს თქმა. ყველაფერს მოგვანებით შეგაკვირებინებო, - და კარგი-
საკეტი მიმეძრებოდა.

უბში ჩაკრული ნიტებით მიძვება
შენი სიყვარული და შენზე ჯავრი.

X X X

და ყველაფერი ხდება ბოლოს
მწვის უღუფა.
აღბათ ეს არის დედამიწის
მიზიდულობა.

X X X

უკვე დამთავრდა სიჭაბუკე და,
მაინც როგორ აღარ შეთობა
იმ ვარსკვლავების.
იმ შხანს ცრემლის.
იმ სიყვარულის ერთადერთობა.

გამოდის ათასი ცირქე,
მედროშე ხვალისდელ ცისკრის,
იმ მწარე ტკივილის მძოდნე
გამოდის სიცოცხლის ნიკით.

დარეკო, უწიის ზენას,
დღეს არის ერთობა სრული,
ქართულს თუ წაართმევ ენას,
რად უნდა, წაართვი სულიც.

ზეცას ცისარტყელა სერავს,
თუ დიდი სტეკია ნათლის,
გული, გაუჭელი ძვერას,
უბზე უწამოდგარა ქართული.

დარეკო, დარეკო ზარი
გადასწულეს დიდგორს და შარტოფუს,
აქ ვანა ფარაა ცხვარის,
არწევთა ვიღვლეა ბარტყობს.

დარეკო, დაზაროს მთები,
შეესმას ცისა და მიწას,
ქართველ ზემით კვდება,
როდესაც საფიცარს იცვს.

დარეკო, ათასი ზარი,
დარეკო, დარეკო მძლავრად,
არ არის სამშობლო მკედარი,
სული, რე გვეკუდა ჯავრად.

1978 წ. 18 აპრილი

X X X

აღბთ ბუნება ზამთრებით გვაჩვენეს
უგაზაფხულო იმ ზამთრის ნებას
და მწარე ტკივილს ვეღარც კი გაჩნევთ,
როცა სიცოცხლის ზამთარი დღეცა.

და თუ ასეა სხუებისთვის უმაღლობ,
თორემ ჯვარცმული დღეების რივით –
გულს გაზაფხულზეც იმეკვარად ათოვს
ზამთრამდელ ვეღარ მიატანს იგი.

მერაბ შერვაშიანი

X X X

ქვიან ბაილიც ველო შერცხალი.
გულშიჩატული პატარა ნიტი,
ზეცას ნალვლიან სიმაღ შემწყდარი
ველო შერცხალი წიწვი და შჰვილი.

მსუკე თიანტავდა სიხვის უღარდელად,
შერცხალითა გუნდიც ზეცაში ქრდა
და თერქველია ირველიც ნათელი
აფეთქებული ალუბლის რტოღან.

მღუმერდ მაგალს თვალღებში მდგა
ეს უწუმარი ნაქრობა შერცხლის,
ერთხელ შეწვდებო თვითი შენი ფუთქვაც,
ქვეყანაზე რომ არაფერს შეცვლის.

X X X

ერთხელ, ოფისლაც, ბავშვობისას,
შე ვხაზე ცირქო,
როგორ გავიდა თოცზე ჯამბაზი,
აღბაცებულნი ტაშს უკურავდით
იმ ჯამბაზს ყველა.
შენ კი უწუმარად მამკვებოდი
მიოღო ცხოვრება,
ჯამბაზის თოცზე უფრო წწრილსა და
მწელიად სავაფ პატარისნების ციკაბო
ბილიც
და არავინ დავიკრა ტაშო.

ნუნეს დამაბისპროს

ოღეს მიწყდება
მიწეერთა მთოქმა, გიღება
და წუთისოფლის ბოლო სტუმარი
კაცითა მოღმძისას
შესანდობარს შესეფს მღუმარი,
შერე კი სიკვდილს,
როგორც სატრფოს დავიღობება.

X X X

უსასრულობიდან
უსასრულობისკენ
შე მივემართებო სიცოცხლის გავლით,

სასწაულია

სასწაულია (წყნის საუკუნეში)
არა შივარისკენ კისმიური ხიმაღლის
სროლოა,
არამედ
გულს რომ გაახარებს პეკელას ფრენა
და ეტკინება სიკვდილი მისი.

14 აპრილის მძრ

დარეკო სიონის ზარი,
დარეკო ქაშუეთის ზარი,
ქართველი არ არის მკედარი
დარეკო, დარეკო ზარი.

ჭადრებს აბარბაცებს ქარი,
თუ გრგვინა, ამბოზი სისხლის,
დარეკო, დარეკო ზარი,
დღეს ენება სამოსელს ოხსნის.

დარეკო, დარეკო მძლავრად,
მიანყულს მცხეთას და გელათის,
საფლავებ არ გქნეთ ჯავრად,
დარეკო, დარეკო, მძლავრად.

● მოქალაქე მერაბ შერვაშიანი –
„მოძღვრული ბავშვები“.

ცდა ემიგრ, სომ არ დაბავიფდი?

მასთან მოხვედრა საქმად მხელია - პაციენტების უზარმაზარი რივი, ყოველ წუთს რჩევასთვის შე-
მოღებულ კაინო... ციკეში, თუ შეიძლება... ციკეში, ხომ არ დაგაუწყდით? - ჩემი სამპათიური მას-
პინდელი უკვე შერამფუნად იხდის ბოლიშ.

თბილისის სახელმწიფო სამედიცინო უნივერსიტეტის მეანობა-გინეკოლოგიის კათედრის გამგე, მედი-
ცინის შექცევრებათა დეკანი, იღრისების ორდენისპირი პროფესორი ქიჩი ცია (ნინო) შერასპიშვილი ერთი
მათგანი ვახლავი მედიცინის იმ მრავალრიცხოვან მუშაკთა შორის, იღრეკულად არ დაგანა ადამიანის
ჯანმრთელობის სადაფრეზად და ქვეყნად ახალი სიცოცხლის მოუღინებებს ემსახურებთან.

ჩვეს სადღესით პრობლემებსა და ჯანმრთელობის დაცვის სფეროში მიმდინარე პროცესებზე სწორედ
მასთან ვარნიეთ ვახსურებთ:

- ქრო ცია,
ჩვენი ერთ-ერთი
შეხვედრის დროს
ბრძანდები, ერთი
ჩვეულებრივი
ემიგრადი, ემი-
გრადი სხვაგვარი,
მაგრამ პაციენ-
ტები თქვენ გვეძი-
ებენ, რით ახსნი
ამას?

- ავადმყოფო-
თან ურთიერთო-
ბაში ერთი ფაქ-
ტორია გასათვა-
ლისწინებელი -
პირველი შემხვედ-
რისთანავე მან
უხდა ავარიის
და ეს არჩევანი,
თუნდაც უბრალო
გასახურებლიდან
გამომდინარეობდებ. ჩემს შემხვედვაში რატიმ მოხდა ასე, ვერ
გეტყვობ, ხალხი ვერ რამეს თავად წვეტებს. რაც შეეძება სამედი-
ცინის, მასში პროფესიონალიდას ჩაივლებება, ვინც ყველა საქმე-
ზე, გამოკვლეით დახვეწილად მშობიარობა-ობერაციებით დახმავ-
რებულ, უმაღლეს დონეზე ავარობენ.

- როგორც პრაქტიკოსი ემიგრადი, როგორ დასტოვებ ჯანმრთე-
ლობის დაცვის სფეროში მიმდინარე რეფორმებს?

- რეფორმა უდავოდ საქმიო იყო. მართალია, ისორთულები
გვექნება, მაგრამ შედეგად დადებითი მოჰყვება. დღევანდელი რე-
ფორმის პრობლემები დღეგალიერ პროფესიონალიზმი შემოიღებს,
რაც იმის გულისხმობს, ადამიანი კითხვა-კითხვით კი არ მივა
კარგ ემიგრადი, არამედ ოფიციალურად გამოქვეყნებული ცნობა-
რის საფუძველზე. რეფორმის დამსახურებაა ისიც, რომ შემოვი-
ღებო რეფორმებზე, რაც საშუალებას მისცემს მომავალ ემიგრადი,
დამოუკიდებლად იმუშაოს და მოხლოდ შემდეგ გაიაროს ლიცენ-
ზირება არჩეულ სპეციალობაში. ეს კი მაღალკვალიფიციტრობის
გარანტიაა.

- ქრო ცია, თქვენ მეანობა-გინეკოლოგიის კათედრის გამ-
გე ბრძანდებით. რას გავტყავით თქვენს მუშაობაზე, რას სიახ-
ლეები გაეით ან სიორულებით?

- ჩვენი მეანობა-გინეკოლოგიის კათედრა 1936 წელს შეიქ-
მნა, ხოლო შორეულ სამშობლოში სპლის ბაზაზე 1939 წელსდად არ-
სებობს. კათედრის პირველი გამგე იღრისის დოქტორიდაც ვახს-
ნებთან, რომელმაც კავშირში პირველად ჩამოაყალიბა ოპრაციული
მეანობის დოქტრინის კურსი. შემდგომ ხელმძღვანელობდნენ
პროფ. უსტაშვილი, რეზო დოქტორიდაც. და აი, უკვე ხუთი წე-
ლია, მას თქვენი მონა-მორჩილი უძღვებება. ჩვენი კათედრა ძირი-
თადად სამი განხრით მუშაობს: მომავალი თაობის აღზრდა, მეურ-
ნობა და სამეცნიერო მუშაობა.

რაც ვერცხვა პირველ საკითხს, ეს ძალზე რთული პროცესია,
რადგან გარკვეულ პერიოდში სტუდენტს უნდა გაეცინოს სულიდა
ახალი სპეციალობა მისთვის გასაცემი ენი.

- სამეცნიერო მუშაობა ასხენით. ოროდელ სიტყვით ახალ-
გზარდა ემიგრადი, მეცნიერება, თქვენს მომავალ ცვლაზე?

- მთავრია, ახალგზარდა ემიგრადი პროფესიონალიზმისკენ
ღტლვება, სამეცნიერო ანალიზის უზარი ჰქონდეს. პირადად მე

კმაყოფილი ვარ ახალგზარდების, ბევრი მათგანი სერიოზულად
განცხადს აკეთებს და უკვე სერიოზიფიკაციას მიიღობ.

- ამგვარად რა საკითხზე მუშაობთ?

- რთულ პრობლემას - თანდაყოლილ ინფექციების ორსულ-
ობის დროს შევეჭიდებთ. ვსწავლობთ მ პეპატებს, ტუბერკულოზს,
პერსპექტივებს, ციტომეგალი ვირუსსა და პაროვირუსს, რომე-
ლიც მსოფლიოში მჭრუთე დაავადებათა ითვლება და კარგად არ
არის გამოკვლეული, საქართველოში კი საერთოდ არაა შესწავ-
ლილი. რთული საშუაშაო, მაგრამ ვცდილობთ, ჩვენი სიტყვა
ფოქვით ამ საქმეში.

- ხელისშემშლელი ფაქტორებზე რას ვაფიქვობთ?

- რიგის იყო ნუშენი საქმეს შევლოდა? რა საშუალებაც
გვაქვს, იმ პირობებში ვმუშაობთ.

- მე ვიცი, რომ თქვენ კიდევ ერთი დიდი პრობლემა განუ-
ხებთ...

- დაბ, საქმე გებება ორსულობის წინაზედახმადედელობას,
რაც იმას გულისხმობს, რომ წყვილია წინასწარ გამოიკვლიოს თა-
ვი, რათა ჯანმრთელი თაობა შვას. ცუდი არ იქნება, თუ ეს
პროცესი ქორნიების სახლიდან დაიწვება.

- როგორც ამბობენ, ძალიან იმბატა პათოლოგიებმა ორ-
სულ-ქალბები და ახალშობილებში. თუ ქმინია შემთხვევა, ნა-
სულს არასრულფასოვნების გამო, ორსულობა შემიწყვეტით?

- საერთოდ ამბობენ, მით უმეტეს პირველი ამბობენ, დი-
დი წინააღმდეგე ვარ, მაგრამ, როცა არასრულფასოვნანი ბავშვის
გარჩის სამშობლოზეა მუშაკია, ვინცხება ხოლმე ასეთი არჩევნის
გაქმება. მეც ქმინია ასეთი შემთხვევა ნათურის ინფექციის
დროს.

- რით ახსნი თ მოზადას შემეცირების ტენდენციას საქარ-
თვლოში, ეკონომიური პირობების პრალია და თუ...?

- ყველფერი ეკონომიური პირობებს წუ დაგაბრალდებთ, თუმც
არც სოციალური-ეკონომიური პირობებია უტკულებლდასაკლი-
ობი, გარდამაგალი პერიოდის თანქლებები, ოტლველობა, სიდა-
ვაც ხელს ვერ შეუწევს მოზადასის წრდას, მაგრამ, მწამს, ეს
ყველაფერი დროებითია და მალე წარსულს ჩაბარდება.

- ოჯახის დევგება ჩვენში შედარებით ახალი სიტყვაა. ამ
მხრე როგორაა საქმე?

- ცუდად არის მთები, ვერ ვიტყვებ, ამ საკითხის სამედიცინო
თვალსაზრისით და მზეუდავით, არასასურველი ორსულობა რომ
არ მოხდეს, რასაც შემგომ ამბობენ მოჰყვება. მაგრამ ეს იმას
რთი წინაშეს, ვანუსაზღვრულად გამოიყენებო კონტრაცეპტი-
ვები. ჩვენ მცირეტირცხოვანი ერა ვართ და აუცილებლად უნდა
დავმრავლებოდ. ოჯახის დევგება ქალის ჯანმრთელობას უნდა
ემსახურებოდეს და არა იმას, რომ ორსულობა საერთოდ არ შედ-
გეს.

- ცოტა რამ თქვენს ოჯახზე ვთვლიან...

- ერთი ჩვეულებული თბილისური ოჯახი მაქვს. მუელე უ-
რისტიკა, ქვეთხოული 24 წლისაა და ამერიკაში სწავლობს, დიდი
სურული აქვს ექვსი გავტახს.

- თქვენ რაქვს ისურვედით?

- მინდა ეკთლოლოგირებომა და სიყვარული სუფევდეს მო-
ვალეებში. პატივით იყოს პროფესიონალიზმი, წინგებრება, შრო-
მისმოყვარება, დისციპლინა, ემიგრადიულობა.

ქვეყანაში იყოს სიბრძნე, მით უფარველს პაციენტი, მასწავ-
ლებელს - მონსადე, ყველა მოქალაქე - თავისი ქვეყნა და იღ-
რედეს მისი ეთილდობლობისათვის.

მომავალში ასეთ საქართველოს გზადე...

ცოდვის კალო

1998 წლის მაისის ბოლოს, გალის რაიონში, ინტერპრიგადის "ნევრებმა მაშის თვალნი ჯგუფურად გააუპატიურეს 12 და 16 წლის ქალიშვილები. მამა შეიშალა...

ნაძვილი აზახი

კარგ ხანი მთელი ოჯახი, თუმცა, ოჯახი იყო არა, მთელი სოფელი რაღაცის მოლოდინში იყო. არავინ იცოდა, რა იყო ეს – კარგი თუ ცუდი, მაგრამ მშობლები მოლოდინში მინც ყველას აფორავენდა. ზოგს უხაროდა – ისეთი ამბები გვეცხის, იქნებ ბოლოს და ბოლოს გავიშვალის და ჩვენს ენოში უფროსად გავეართო. ზოგს პირიქით – ძალიან ამინებდა უფროსად აღიზნებოდა, მაგრამ მინც ყველა საკუთარ ჭერს იყო შეუფერხებელი. ყოველ ღამე ჩემ-პირად აკითხავდნენ ერთმანეთს – რაიმე არ გამოგვეკაროსო, მაგრამ, მანინც ყველაფერი უფერად მოხდა. სოფლის ისეთ დროს დაესვენენ თავს, როცა ამას არავინ ელოდა და მოსახლეობამ გახიზნა იც ვერ მოახსრო.

როცა ოდას შემოვიხივენი და მამამ მათი ღრმადილი სულ ახლოს გაიგინა, სხვა დროს ვერაფერი მოახსრო, თავისი გოგონები სხვენში აუჭდა. ამ დროს, შემოვიხივენი კიდევაც სახლში. შევიდნენ იყვნენ, შეიარაღებული, ნასვამები. მამინეც კაცს მსვენს:

– სად გვაცხ და მალული პარტიზანიები?

– აჰ, ჩემს მეტი, არავინაა.
 – დროზე, მართალი გვითხარო, თორემ უმეროდაც მივგანებო.
 – იქნებ, თვითონაც პარტიზანია? – დადებდა კითხვა ერთ-ერთის.
 – რა უნდას მავას პარტიზანია – დამცინავდა ჩაიქროლდა მეორემ. ყველას გაუცინა.

მერე მოხდა მომდევნენ. სულ გამოყარეს კარდაღებდა ყველაფერი, მაგრამ ვერაფერი მიავრეს.

კაცი თავზარდაციემული შეუკურებდა. ცალკე უღალაზბა სტანჯავდა – შედთან ვერაფერი გაანაწილა მშობელი ხუბებით, ცალკე – იმის შიში, ის გოგონებისთვის არ მივითხნ, ამ შორ მუხბოლთან გადო მუღელს არ მოხსნო, თორემ... ვაფიურბაც ეც ზარავდა, რა შეიძლება მომხდარიყო შემდეგ.

ყურადღება რომ გაუფანტა მომოდურებისათვის, ერთი ბერი მოვიანა: – დასილები ხართ, იქნებ შეატყვევანთ, კარგი ღვინო მაქვს, – უთხრა მამს.
 – ახლა ღვინო ხომ არ გვიპირებ მომამალს? – იკითხა ერთმა.
 – არიყო აზრ არ არის. კარგ ღვინოს კაცი ახლა საიდანონები დალევდა, მონამულას რა ცოც შევებდა, ჯერ თვითონ დავალვებინოთ.

შეთანხმდნენ. ჭიქები და ღვინო საე-

სე ოცლიტრანი ბოცა გამოიტანა კაცმა და მაგიდაზე შემოდგა. თვითონაც მოუწია ერთი ჭიქის დალევა, თუმცა ყელში ისეთი სანაში ჰქონდა, კინაღამ დაიხრმო. გონებაში სულ ბავშვები უტრიალებდა.

„იქნებ გამოთვინენ და ნავითონ ამეცადან“ – ფიქრობდა გულში და ეჭვიანი თვალით უმხერდა მათ ღრეობას.

არაფერმა გასჭრა. ეტყობა, სმას იმდენად იყვნენ შეიფუფული, ახლად შემოსული ღვინო ვერაფერი დააკლო, პირიქით, მოღუბნის ნაცვლად, უფრო აღგზნო მათი ავადმყოფი გონება.

– აბა, კიდევ ერთხელ შევამონმოთ, არავინ იყოს! – თქვა ერთ-ერთმა რომელიც უფროსობას იჩემებდა.

კვლავ მოედნენ ოთახებს. მამას გული გაუქრია: „ვაი, თუ ჭკრიც ვიწმინდე ასევე!“

თითქოს მის ფიქრებს კითხულობსო, ერთმა სწორად სხვენზე ასედა მოინადინა. სხვენებზე მხარი აუბეს.

– იქ არავინ არის, ძველი ნივთები ყრია მხოლოდ.
 – სენ არავინ გკითხავს!
 – შენზე შედეგა ერთ-ერთი, გამოსხნა ასასვლელი და მხრებამდე აინთა. თვალნი ვერაფერი გააჩრია, მაგრამ შემდგ, კუთხით რაღაც ფაჩური მოესმა.
 – აფეთქაქეთ! – დაიძაბა მან და ავტომატობრივებული სხვენზე აძერა.
 ყველა ასასვლელი მისცივიდა. კაცი გაეცინა, რა ილინო?
 ამ დროს, გაეშვების კივილი და ბრაგარტეუ გაისმა. ერთმანეთს მიყვლებით ჩაშორარეს ძირს გოგონები.

კაცმა სკამს ნამოვალო ხელი და ახლოს მდგომს თავში ჩაარტყა. იგი აბაარბადა და დაეცა. სანამ შეორდებოდა, ხელში ხელს უკან გადაუარობეს და მუცელში ნიღრი ჩაახილეს. მინც ემ დადებდა, შეივლების შეხედვაზე თითქოს ძალა მოემატა, გალომდა. მაგრამ, ამ დროს, ავტომატის კონდაი მოხვდა თავში და გონება დაკარგა...

გონს რომ მოვიგო, გაიქოლი ვდრო იატაკზე, ხოლო ზანდლები ჭუჭყიანი ხელეზიტი ტანსაცმელს ახედდნენ გოგონებს.

– მამა გვიშველე, მამიყო! – დაიწვილა ჩაფარდა. უფროსი კი, ამ დროს კბილები მაჯარდად მოძალადეს. ტკივილისაგან გავიციელებმა ბოვიკმა ნიღბისძოლია ხელი გაშვებებით გაკურს ბავშვს. იგი დაეცა, მაგრამ მინც ნამოვბა, თუმცა, დარტყბული თვლით ვერ იმავრებდა. მამინე მეიცინენ...

ამსობაში პატარა სულ გააშვილეს. გოგონა ნოიდა, თმებგანენილი იკლავებოდა, მაგრამ რას გაანაწყობდა!

– ნაბე, თურმე, რა მარცალტებს გვიმალავდა ეს ღვინო – ფხვი ნაქარა თვალტვამდამოკარკულუ, გაიქოლი ტყვეს ერთმა.

– ჰოდა, ახლა დატკებეს – ჩაიქოქილა მეორემ.

კაცი ამაოდ იკლავებოდა, ისე მავარდა ჰქონდა ჩაქურდილი თოკები, ვერაფერი გაანყო. მხოლოდ იატაკზე დაგორავდა და დაკებული ტყუებიდან სისხლი ნიკაპზე ჩამოსდებოდა... მერე, კიდევ ერთი ნიხლი მოხვდა თავში და კვლავ უსასრულობაში გადებეცა...

გონს რომ მოვიგო, ოთახში არავინ იყო. მხოლოდ, საცოცლად მოქურნებელი ორი პატარა სხველი ვდრო იატაკზე ერთი უკვიუსული, ხილო მეორეს ჯერ კიდევ უცემდა ბული...

კაცმა ერთი ისეთი იკივლა, ენურს გაღამც გაიგონებდნენ აღბათ. მერე, უცებ გაჩურდა და შემოული ჯული შეივლების სხველებზე მივიწია...

როცა, სახლში სირბილისაგან გულამოვარდენი ქალი, ორ მუხბოლთან ერთად, შემოვარდა, საზარლო სურათი იხილა:

გალურჯებულ-დაქარბული, განენილი, ნანამბეტი გოგონების უსულ გავებეს შორის, გაკოქილა, დასისხლიანებულ კაცი ინვა, რომელიც რაღაც სახალისო მიგარეულებივი ძიარდეს სხველებთან და უმუღელ თვალსუბ კეითოქით ავცეცებდა. მოსულების დახაზვაზე ჯერ გავიგინა, მერე კი, ისტერული სიცილი აუტყვდა. სახონილოდ იკლავებოდა თოკებში და უსასრულოდ ივიწიოდა.

დღე გოგონებს მივარდა და მათი, ჯერ კიდევ თიხანი თავები გულში ჩაიკრა. ერთხანს ასე ეყო გაშვებულნი, სანამ მუხბოლები შემოიღეს დასტრიალებდნენ თავს. მერე მიმოხივდა, შეივლებს გაეცინა, თითქოს დაემშვიდობო და ისე სწრაფად გაივარდა ოთახიდან, ვერავინ მოახსრო მისი შეიქრება.

ურამეც ჭიაკოკონად ბრიალებდა სოფელშიც ციცვებლიკადებული სახლები. ქალი უპოლებსასკენ გაიქცა და უსყუამინდა და გადაეშვა მზე.

თეატრული ჯაფარიკის გამოსათხოვარი

ეს გაზაფხული უიღბლო აღმოჩნდა ქალბატონი ეთერ ჯაფარიკისათვის. არადა, რა გვიმეტს ნაყოფი, რამდენიც გაკეთებას კიდევ ფიქრებდა ამავდარო შურნალისტი.

გასაოცარი იყო მისი ენერჯია.

თითქმის 60 წელიწადი იგი ქართულ შურნალისტიკის ემსახურა. ემსახურა ერთგულად, რწმუნითა და სიმართლით. პროფესია ყმანდებლობაშივე აირჩია.

ყმანდებლობაში აღებული კალამი სულ ბოლო დღეებამდე ხელოდან არ გაუშვია.

ჯერ თავისი მშობლიური რაიონის ბონის გაზეთში მუშაობდა, მერე კი ყველაზე ნაინტენციოდ გაზეთ „კომუნისტის“ და შურნალ „საქართველოს ქალის“ რედაქციებში. გაზეთში მშრომელთა წერილების განყოფილებაზე მუშაობდა, რაც საშუალებას აძლევდა ყოფილიყო ყველაზე ცხელ წერტილებში, იქ, საიდანაც მოდიოდა გაჭირვების სიგნალი. მის მუშაობაზეც ყოველთვის ჰქადავებოდა.

ხოლო „საქართველოს ქალის“ ქანი ეთერი ჯერ პასუხისმგებელ მდივნად მუშაობდა და თავისი საქმე საათივით ჰქონდა აწყობილი.

ბოლი, მერე - განყოფილების გამგედ. დიდი პასუხისმგებლობის მქონე ქალბატონი ყოველთვის მზად იყო დაეკავებინა მისაღებად და ოპერატიულად შეესარგებლებოდა.

ის თავისი ასაკის გამო არავითარ შეღავათს არ ითხოვდა და თუ წვენი მოგვიწოდებდა სარედაქციო დავალებაზე მისი გაგზავნა, ნაწყენი დავერჩებოდა.

სტამბას თავისი ხუთი თითივით იცნობდა. კარგად იცნობდა დედაქალაქის და თითქმის მთელი საქართველოს ინტელექტუალურ გარემოს. განსაკუთრებით კინოსა და თეატრის მოღვაწეებს. ეს ალბათ მისი მუდმილი, ცნობილი ქართველი კინოდოკუმენტალისტი მალვა ჩავგანავის დამსახურებაც იყო. ბატონი შალვას ფილმებისათვის ქანი ეთერი ხშირად წერდა მშენებარე სცენარებს.

ეთერი ყველგან იყო, ყველადღეს ასწრებდა, ყველადღეს აინტერესებდა და საერთოდ, როგორც მანძილი შურნალისტი, სისხლსაცვე ცხოვრებით ცხოვრობდა.

სულ ბოლოს ქანი ეთერმა „საქართველოს ქალის“ საიუბილეოდ რედაქციის სხვა შურნალისტებთან ერთად სახსებლო ჯილდო „ლირსების ორდენი“ მიიღო.

სამწუხაროდ, ეს მისი უკანასკნელი სიხარული გამოდგა...

წავიდა ჩვენგან ამავდარო ქალი, კარგი შვილისა და შვილიშვილების დედა და ბებია, რესპუბლიკის კულტურის დამსახურებული მუშაკი, საქართველოს ევტერან შურნალისტირა საბჭოს მდივანი, ღირსების ორდენის კავალერი ეთერ ჯაფარიკი.

მსუბუქი აყოს მისთვის ქართული მიწა.

ურნალ „საქართველოს ქალის“ რედაქცია

ნაზი კილაონის ბახსენება

„სხვა რაღაც უფრო წმინდა“

იგი ჩვენს ჯგერბით იყო. ოცდაათ წელზე მეტი წვენი რედაქციის ერთი პატარა ოთახში ქმნიდა თავის მშვენიერ ლექსებს და საყურადღებო წერილებს.

ოთახიდან იღვდა. დაეკავებდა ოცლებად ფულის მონიარმად, ხელფასამდე, ვალი აწუხებდა. ვალის ჩქარა დაბრუნება უნდა. პრდადა სამ ბაქსს, სკოლაში მშობელთა კრებაზე ოცნებდა საყვარელს: ცელსობენი, უძიებდა. იცოდა კარგები აზრებდნენ. წვენი უფერადი. მისთვის ეს იყო მათარი და ის, რასაც თვალს ვერ ხედავს, რაც მხოლოდ გულით უნდა დაინახო. გულის ავალი ყველას რილი აქვს ახელილი.

თვალახელმძმა კი ბრძას უნდა მიუტევი, სულგამტლად მიეცი

(3) სისულე მასაც ქმნიდა: უნიკო პრეტენზიული კაცი არ უფერადი. თუ ლეკი მოქონებოდა, ბოლოდღე მიჰყვებოდა. უსაიყო და ბედგულად. ავტონს მიეცევირბოდა, თუ არა, რაინად სახელისა პოეტი ყოფილიყო. არ მოედიდებოდა. პირნი ტყვიად საიქმულს.

ამ თვალისა გამო ზოცს უფერადი, ზოცს - არა. აღიყო რედაქციაშიც. მუშაობდა წერეშიც. მაგამამ ამის გამო ნაზი კილაონისა ნიქს, აზრით და სინატივით აღდავიქ მის სოუბას არავითარ დასკვნაზე.

ნაზის სისიყვარული და სიღიბნეულობა ქალქში, დასკვნაზე აღდებოდა უცხრადიდან. აუქვებოდა სულს. აგანა სიყვარული მინდა? სხვა რაღაც უფრო წმინდა?

უფრო წმინდასა და უფრო ამაღლებულსაც ვეცნობოდა. და იყო ერთგვარად უმწიცი, მუსიკარო, მარტივობლი.

მოწუხილი, დაუღაგეული ყოფი.

გაჭირვებულს ბავშვებს, უმადურეს ყმაწვილებსა. უარსკლებზე, მიძიებურ, ამაღლებულ სიყვარულზე შეიცნებოდა. უმადურესობისთვის უფერადი მამხრებულ მატარებელს კარგობლით სავსე ურგარელებლი ჩანითი ხელის თვისსაკვე მიერ გადააღებულ კაცს დაინახოს.

უფრო ვაიციც. მაგამამ რაიყო?

ვაიროსი ტყავის ჩანთას (იქნებ მთელი თვის სახრდის), ჩქარა ჩანთის მატარებლიდან, უკანმოუხედავად გარბის. „მამშლით ტყეში მიფიქრებდა, მიგრება, სირცხელია ამაზე

წერა. მრცხენია, რომ მე - მიწა მანაც თავისის ვიბოხო. მე კი არ შვია - ჩემში ამ მიწას უნდა დაწყებოდა. ამ თვისს უქმნიდი, უქმსული.

ეს ორი დღე. შაბათ-კვირა, როგორ გაეცდინა თბი, ხელფასამდე 5 დღად დაღიწინილი“.

ეს სოუბის დაღიწინიდანა. მისი გარდაცვალებიდან რამდენ წმინდს შემდეგ რომ აღმოვაჩინეთ რედაქციის არქივში და წვენი ჟურნალში (1996 წლის №7-9, 10-12, 1997 წლის №1-2) დავეჭვებო.

ამის დამალვა ახლა პირ-მითინებოდა შეიქმნება.

დაის, ასევე იყო და ვინ იყის, იქნებ ამ პატარა ჯგერემის გარეშე პოეტის ვაყენი მოეცევირბინა მომავალითა „შუნიბით“ დაპარაისი უფრება. „შენ, მომავალი, წყუნჯი არ ვეგვირო“... ამავე დღეორდინა.

გაღიწინის სახელობის ქართული ლიტერატურის სახელმწიფო მუზეუმში ქანი ანა ორბინიისთვის ოთახისათვის ვაგანარა ნაზი კილაონისის ხსენის საკითხი.

პატარა, მუდრო დაპარაისის ინტიმური ატმოსფერო და კარგად გააზრებული სცენარებიდა საოცრად ექაბოდა პოეტის საიქმულს.

პაწია სცენის ერთი კუთხე - მშობი განაიბოებულ ქაითაბა ფრადი დამშვენიელი ღია ფანჯარა, რომელსაც აყვავებული ნუშის ტოტე უღამაშებდა, იქვე მიმდგარი კიხტა საწერი მავილით (ეს მუისის ოცნება) და იქვე, ორ ნახიჯზე რუბი, ფანჯარამდამტერული, უმინდ შეუძელი კარი (უცხი სინამდვილე).

ამგვარად გაიჭირებული სცენიდან ახალგაზრდა მსახიობები წარმოიქმნებენ და მღეროდნენ ნაზის ლექსებს. კოლეგები და მეგობრები იცნობდნენ ჰეკვიბოდნენ მისი ცხოვრების შესახებ.

იყო სოუბა, სიყვარული, მიტევიდა, არდავიწყება და კიდევ - სხვა რაღაც უფრო წმინდა“...

● „არმინ-მალ-ალან“, თელი - ც. გურგენიძე

რეჟისორ გურამ პატარაიას იუმორითა და სიკეთით აღსავსე ფილმი „კუჩხი ბედნიერი“ რამდენიმე ათეული წლის წინ გამომჩნდა ქვრანებზე, ქართული კინოს ამ თვალ-მარგალიტს სახალწლო დღეებში ტრადიციულად უჩვენებენ ტელეკვრანებზე. ასეთი პოპულარობა და სიყვარული იშვიათად თუ რგვია ხელოვნების ნაწარმოებს. რამ განაპირობებს ეს აღიარება?

● „ზოსთან ბარონი“ სტეფანი - ვ. ჭეიშვილი, მირაბელა - ც. გურგენიძე

– სხვა ლირსებებთან ერთად, შესანიშნავად შერჩეულმა აქტიორულმა ანსამბლმა, სადაც განსაკუთრებით გამომარყვნდა ციალა გურგენიძის მკვეთრად სახასიათო ნიჭი. ეს მისი, როგორც თეატრის მსახიობის დებოტი იყო კინოში და ფრიად წარმატებულიც. ციალა გურგენიძე აქტიორულად შრამით, მსუყედ, დარაც ყველაზე მთავარია, ძალზე ბუნებრივად თამაშობს ოჯახური ადამიანების ბრძად მიმდევარ, მეშჩან, გაკაპასებულ ქალს ცუცას.

● „ვარამანს ქალი მოჰყავს“, რომანოვი - ი. ვასაძე, დოლინა - ც. გურგენიძე

„კუჩხი ბედნიერ“ მოჰყვა ქეთო ყარაულაშვილი გიორგი შენგელიას ფილმში – „სიყვარული ყველას უნდა“. ქეთოც სახასიათო როლია, მაგრამ მსახიობი ამავერად სავსებით განსხვავებულ მანერაში მუშაობს: რბილი, დამყოლი, მორცხვი, მოკრძალებული, სევდიანი და თავისებურად ტრაგიკული პიროვნება – ამ თვისებებს წარმოაჩენს მსახიობი ქეთოს როლში და შეუძლებელია მის გმირს არ თანაურგძნით. ერეკლე ბაღურაშვილის ფილმში – „თბილისი ჩემი სახლია“ ქალბატონი ციალა ზედმეტად მკაცრი, მოძიხოვნი, შეუვალად დედის როლს ასრულებს. სახიერი ყესტი, გამომსახველი მიმიკა, წამლეკავი ტემპერამენტი ეპიზოდურ სახეს დასამახსოვრებელს ხდის. ასევე ემოციურად ზღვარდასასული, მაგრამ უადრესად მოსიყვარული დედის კოლორიტული სახე გამომტერწა მსახიობმა ლელა არაბულის ფილმში „მრავალი წერტილი“.

და მალცე, ციალა გურგენიძის შემოქმედება სისხლბორცველად უკავშირდება ვასო აბაშიძის სახელობის მუსიკალურ თეატრს, სადაც დღემდე 150-ზე მეტი როლი განასახიერა და ამ ხნის მანძილზე არაერთგვარა დაამტკიცა, რომ იგი სცენისთვისაა დაბადებული. გარდასახვის არაჩვეულებრივი უნარი, უზალო პლასტიკა, მუსიკალურობა, იუმორი, მკვეთრად კომედოური ხასიათის ვირტუოზულად გათავისება – ამ თვისებათა ნაზავი ციალა გურგენიძის საშუალებას აძლევს ხორცი შესახსნ ნებისმიერ აქტიორულ ამოცანას. იყო შემთხვევები, როდესაც იგი ერთ სექტაკლში ორ, სამ და ზოგჯერ ოთხ სხვადასხვა როლსაც ეკ ასრულებდა, რაც ყველას როდი ძალუქს.

მე მქონდა ბედნიერება ქალბატონ ციალასთან მემუშავა როგორც რეჟისორს, რამაც დამარწმუნა, რომ იგი ამოუწურავი პოტენციის მსახიობია. თავდაპირველად, რუსთავის საბავშვო თეატრში მივიწვიე, სადაც დედოფლის როლი შეთავაზზე ნუნუ გაბუნაის მიუზიკლში „ფიფი და და შვიდი ჯუჯა“; იგივე ნაწარმოები, ბატონ გიგა ლორთქიფანიძის მოწვევით, ვასო აბაშიძის სახელობის მუსიკალურ თეატრში განვახორციელე. აქ ქალბატონ ციალას სავსებით საპირისპირო ხასიათის როლი შეთავაზზე – ყვავი, რაც ბრწყინვალედ განასახიერა.

ციალას სამსახიობო კარიერის კონტურები ქუთაისში, საშუალო სკოლის პერიოდში გამოიკვეთა. პიონერთა და მოსწავლეთა სასახლის დრამწერში.

თეატრალურ ინსტიტუტში სწავლის დროსაც გამთარჩევედნენ მის გარდასახვის განსაკუთრებულ ნიჭს, პლასტიკურობას. დღითი

დღე იზრდებოდა ახალგაზრდა მსახიობის პოპულარობა, საკუთარი მაყურებელიც კი შეიძინა, რაც ასე იოლად მისაღწევი არ გახლანდა მამინ, როდესაც მუსკომედიის თეატრში ვარსკვლავიცვანა იყო - ელენე ჩხოველი, ბარბარე იანვარაშვილი, მარიამ ხიფურია, თინა შერვაშიაძე... ამ თეატრში ხორცშესხმულ სახეთაგან, ამჯერად, მხოლოდ სამ ერთმანეთისაგან ძალზე განსხვავებულ როლებს შევჩერდები: მირანდოლინა („სასტუმროს დიასახლისი“), ბოლოქანქალა („სიმღერა ტყეში“) და ნათელა ბაღდავაძე („ძიღვენი“).

გოლდონისეული მირანდოლინა ცივლას ინტერპრეტაციით ქალური ხიბლითა და სიცოცხლის სიყვარულით აღსავსე იყო, ალუგიერიულ-ზღაპრული პერსონაჟი ბოლოქანქალა სატრული სიმწკვირით ჰყავდა დახასიათებული: ავტორცი და მაკდურნი, საქმიანი და თვალთმაქცი ქალბატონი თანამედროვე ცხოვრების მაჯისცემას კარგად გრძნობდა. მათი სრული ანტიპოდი გახლდათ ნათელა ბაღდავაძე - სოფლელი ქალი, რომელიც „სვეტი“ რძლის ზეწოლასა და დანაჯვრას განიცდის. მაგრამ იმედის სიხვის გამოერინისთანავე რადიკალურად ვარდაიქმნება - იღუპის იქნის, ოცნების კოშკებს აგებს. ნათელას პიროვნების ამ გაორებას კონტრასტული ფერების მოშველიებით, არტისტული გზნებით წარმოვავიდეგდა მსახიობი.

ცივლა გურგენიძე შესანიშნავ ფორმაშია. ერთდროულად რამდენიმე საინტერესო როლზე მუშაობს. რაც მეტია საძიებელი გმირის ხასიათში, მით უფრო საინტერესო და ფასეული საბოლოოდ მიღწეული შედეგი. სწორედ ამ ნიშნითაა აღბეჭდილი ცივლა გურგენიძის თვითმყოფადობა ხელთენებაში.

ვაჟა პიპუა

ინგილოთა მოქირახსულე

„საინგილოს მოამბავე“, „ინგილოთა მოქირახსულე“, „საინგილოს მომღერალი“, - ასე შეერქვა ჟურნალისტიკა და მწერალს ალექსანდრა ჩხეველს იმ დიდი დივანლის გამო, რაც მან საინგილოს დასწო.

ქინე ალექსანდრა დაიბადა ხონში 1903 წელს. 1931 წელს დაამთავრა სახელმწიფო უნივერსიტეტის ფილოლოგიის ფაკულტეტი.

მისი პირველი მოთხრობა „სიკვდილი თუ სიცოცხლე“ იოსებ იმედაშვილის ჟურნალში „თეატრი და ცხოვრება“ 1924 წელს დაიბეჭდა. იქიდან მოკიდებული სისტემატური აქტივებები მოიხრობის, სტატიებს, კორესპონდენციებს ქართულ ჟურნალ-გაზეთებში („შუბა“, „მშრომელი ქალი“, „ჩვენი თოაზა“, „საქართველოს ქალი“, „თიბა“, „ნორჩი მწირონილი“, „ახალგაზრდა კომუნისტი“ და სხვ). წლების მანძილზე მუშაობდა სახელმწიფო გამომცემლობაში რედაქტორად, განსაკუთრებით ნაყოფიერი იყო მისი საქმიანობა ჟურნალ „მშრომელი ქალი“ პასუხისმგებელ მდივნად მუშაობისას (1925-1931 წ.წ.). რედაქტორი თ. ადამაძე ცვაიში მუშაობდა, ჟურნალისათვის თითქმის არ ეცვალა და ჟურნალს დეაქტიურად ზღ. ჩხეველი უწყებებოდა - იგი იყო მასალების შემკრებიც, კორექტორიც და ხშირად მისი გამაგრებებელიც.

საინგილოში ქინე ალექსანდრა სამამული იმის წლებში გაემგზავრა ქართული ენისა და ლიტერატურის მასწავლებლად. მან სასულიეროდა შეინახა ინგილოთა შიშიე წარსული და აწმყო და უახლეს ქართულ ლიტერატურაში იაკობ გოგებაშვილის შემდეგ უმეტესად მეორეხარის საინგილოს თემა. შეკრიბა და გაანაშთაჟა ინგილოური ლეგენდები და გადმოცემები, გამოაქვეყნა მხატვრული-ისტორიული ნარკვევი საინგილო „ოქროსი საბლით მოზიშობი“ (მირველი გადმოცემის სახელონდება იყო „შიზის საინგილო“); ინგილოთა ყოფის ამასხველი მოიხრობები: „რომიკო“, რომელმაც „ლიტერატურული საქართველოს“ მიერ 1947 წელს გამოცხადებულ კონკურსზე პრემია დაიმსახურა. ამ მოთხრობაში მინდოდა მსუქნებინა ინგილოთა სიყვარული თავისი მინა-წყლისა და თავისი ერისადიო, - ამბობდა მწერალი. აღქვასანდრა ჩხეველის კალამს ეკუთვნის მოთხრობები: „ინგილოური ნინებე“, „ძვირფასი ხასსუვარი“, „ახალ ოჯახში“, „ნიშნობა“ და სხვ; მხატვრული ნარკვევები ინგილო საზოგადო მოღვაწეებზე (ვიან-ბაბა ბულუღაშვილი, გიორგი გამბარაშვილი, რადენე ვარციანი, სოფიო მთიერეული, გიორგი ნადირაძე, არჩ. ჯანაშვილი და სხვ). ზედად ამისა, საინტერესო მოზრდილი ნარკვევები უძველეს ცნობილ საზოგადო მოღვაწეებს: ივანე მარაშიძეს, ჰაიდარ აბაშიძეს, ანა ჩინაელს (დავით ჩხეიძე) და სხვ. მწერალს გამოუქვეყნებელი დარჩა დიდი რაზმა ჰეროების ზარი“.

განსაკუთრებული აღნიშვნის ღირსია მწერლის განსუყვეტული ზრუნვა საინგილოზე. მან საქართველოს მრავალი კუთხის მცხოვრებლებს გააცნო ამ უცვლესი, ერთ დროს საქართველოს განუყოფელი კუთხის ხალხის ადრინესები, ისტორია, ყოფა, სანამ ჯანმრთელობა ამის ნებას აძლევდა, ქვეყნისათვის თავდადებულ, გულმუხურვალ ადამიანების თანადროული აწესილ და ფიტო-გამომენებს, კითხულობდა მოხსენებებს ქალაქებსა და სოფლებში.

ალექსანდრა ჩხეველმა ორმოცდაათი წლის მანძილზე უწყისოდ ატარა მოქალაქის, მოღვაწის, ოჯახის დედაობის - სამი შვილის დელობის ტვირთი და ვალმოხდილი ნაივად ამ ქვეყნებდა. იგი ოცნაზუთი წელია აღარ არის ჩვენთან და ეს მცირე მოვონებაც ამ თარღს ეძენება.

ნარია მცხაილიანი

თეატრი ზიშიშია...

თეატრის ბოლოები ყოველთვის მამაკაცს უნდა ჰქონდეს, იმის მიუხედავად, მოპატრეე ქალი იქნება თუ კაცი. მამაკაცი პირველი შედის მაყურებელითა დაბრახში, თანამჯავრის მათთვის განსუყრფილი ადგილმამაც აიღებს და ქალს ადგილის მარჯვის საშუალებას აძლევს. საერთოდ, წყის მიხედვით, ქალი მამაკაცს მაჯინაზე აწრე უნდა იფიქს. მაგრამ თუ მან მარჯვლად ურჩევნია, არც უნდა დაიქვეყნა ადგილი. ჯერდის თა ლეგენდა მოსახრებელად ყოველთვის სცენადამ ამ მოთხრობულს ახლებიდა თაღება. კარგად აღზრდილი ადამიანი სანეტკალზე დაივინებოთ ხელს არ შეუშლის მაყურებელს. თუ თქვინი დაივინეს, განსაუფელე უფედ და ცხველებია ადრე მოიხლო მაყურებელით, მაშინ ბოლინი უნდა მოიხალოთ და მათვე პირში შეატყულა დრითობად გაბრაოთ. თუ თავად უნდა გაბრაოთ არც მოსული მაყურებელი, მაშინ უშკონესია, ფეხზე წამოდგეთ, რათა მსუბუქით არ გადაუძეოთ გასასვლელი.

სანეტკალის მსვლელობის დროს მიღებულნი არის მასობრივთა თამაშის მამაკაცი განსიხობა და კანფეტის ქალბოლინის შარიშობი. სანეტკალის დამოკრები შედეგ კი მაშინვე არ წამოსიხეთ და გარდღობობენ არ მოუტრცხლობ. უშკონესია, ცოტა შეუყრდნეთ ფიოეში, შემდეგ კი შეზღად აილოთ პალტი და ჩაიციკეთ.

და, რაც მთავარია, განსოვდეთ, რომ თეატრსა და კონცერტზე წასვლა ყოველთვის დიდი სიამოვნება და ამიტომ კარგი იქნება, თუ სახეილი განსუყობილმა საცამოს დამთავრებამდე გავეცხობათ.

კალინარია

კალინარია

ბადისკაპური ნამცხვარი თავლით

მასალად საჭიროა:

ცომისათვის: 250 გრამი ფქვილი, 1 ჩაის კოეზი სოდა, 1 ჩაის კოეზი კარდამონი, 1/2 ჩაის კოეზი დარიჩინი, 1/2 ჩაის კოეზი დაფქვილი მისაკი, 250 გრამი დანაყილი ნივთი, 250 გრამი კარაქი, 150 გრამი თაფლი, 1 კვერცი, 1 კვერცხის ცილა.
გულისათვის: 1 ჭიქა აქვში, 2 სუფრის კოეზი რძე, 1 კვერცხის გული.
მოშაღების წესი:

ფქვილი გაცერათ თასში, შეუვრიეთ სოდა და სანელებლები.

დაკუმპატიო ნივთი, ნაჭრებად დაჭრილი კარაქი, თაფლი, კვერცი და კვერცხის ცილა. მოვზილეთ ცომი, ჩავდეთ ცუ-ლოფანის პარკში და 45 წუთით შევდგათ მაცივარში.

ცომს ჩამოვაჭრათ ერთი მესამედი. დანარჩენი დიდი ნაწილი ვავაბრტყევლით ცხიმწასულ ფორმაზე, ზემოდან წაუყუ-ვათ აქვში. დარჩენილი ნაწილი ვავაბრტყევლით, დაეჭრათ წერილ ზოლებად და ბადისებური წნულით მივრთოთ ნამცხვარი ისე, რომ კიდეები კარგად დაკუმპაგროთ.

ცალკე ავუქვიფოთ კვერცხის გული და რძე და თაფლიან ნამცხვარს ზემოდან მიუყუსვათ. ნამცხვარი 180 გრადუსამდე გაცხლებულ ქურაში 45 წუთით შევდგათ.

შაშლის ღვინეული კველპური რძენკბითი

მასალად საჭიროა:

ცომისათვის: 250 გრამი კარაქი, 250 გრამი შაქარი, 4 კვერცი, 400 გრამი ფქვილი, 1 ჩაის კოეზი სოდა.
გულისათვის: 3-4 დიდი ვაშლი, ცოტა ლიმონის წვენი, 2 სუფრის კოეზი ქიშმიში, 1 ჩაის კოეზი თაფლი, 2 სუფრის კოეზი აქვში, 1 სუფრის კოეზი დანაყილი ნუში.
მოშაღების წესი:

შრბილიფუთი კარაქი შაქართან ერთად კარგად ავუქვიფოთ და თანდათანობით დაკუმპატიოთ კვერცხები.

სოდა ფეკლს შეუვრიეთ, დავარათ კვერცხიან მასას და კარგად ავურთოთ.

გამოსაცხიბო მრგვალ ყალიბს ცხიმში მიუყუსვათ და ფეკვილი მიოყაყართ. მოვთავაზოთ შებ ცომი და ხელით კარგად მი-ვასწუროთ.

გავთლით ვაშლები, წვეტხანი დანით კურატულად ამოუვლით გული. ვაშლები ნახევარი სანტიმეტრის სისქეზე რგო-ლებად დაეჭრათ და ცოტა ლიმონის წვენი მოვასხათ.

გავაცხელით წინასწარ ღუმელი 220 გრადუსამდე. ვაშლის რგოლები ცომს მივაყუსოთ, რგოლებს შუა და ცომზე თავი-სუვალ ადვალებს ქიშმიში მიოყაყართ. თაფლი აქვშს შეუვრიეთ და ონანე შევაბოთ. მიღებული მასა ვაშლებს ზემოდან მიუყუსვათ. ნამცხვარს დანაყილი ნუში მიოყაყართ.

ნამცხვრის გამოსაცხობად 35 წუთია საჭირო.

კლასიკური მარმარილოს კეჟსი

მასალად საჭიროა: 250 გრამი კარაქი, 250 გრამი შაქარი, 1 პაკეტი ვანილი, 4 კვერცი, 500 გრამი ფქვილი, 1 ჩაის კოეზი სოდა, 100 მლ. გრამი რძე, 30 გრამი კაკაო, 1 სუფრის კოეზი შაქრის „პულრა“.

მოშაღების წესი:

ავუქვიფოთ კარაქი, შაქარი და ვანილი. მიღებულ მასას დაკუმპატიოთ კვერცხები და ზემოდან დავაცრათ ფეკვილი და სო-და. შემდეგ დაკუმპატიოთ რძე და მივზილეთ ცომი. გავახუროთ ღუმელი 180 გრადუსამდე. ცომის ნახევარი ცხიმწასულ მრგვალ ყალიბში მივთავაზოთ. დარჩენილ ცომს კაკაო შეუვრიეთ, მოვთავაზოთ ზემოდან და ფერის ცომზე და გვერდები ჩანგლის მეშვეობით დაკუმპაგროთ.

ცხებვა 60 წუთში. მზა ნამცხვარს შაქრის „პულრა“ მიოყაყართ.

შურნალის შეჟანა შეჟიკლიათ რედაქციაში –
მ. კოსტავას ქ. № 14, V სართული.

	რედაქციის მისამართი: 380096, ქ. თბილისი, მ. კოსტავას ქ. № 14.	რედაქტორის ტელეფონი: 99-98-71	მასალები გადაეცემა ასანწყობად 15. 04. 99წ. შურნალი ზელმონერილი დასაბეჭდად 3. 05. 99წ. წ. ქალაქის ზომა 60X90/8, ფიზიკური ნაბეჭდი ფურცელი 8. ტირაჟი 700 შეკვეთა 483

ქსოვა და ქარგვა ბავშვობიდან მიყვარდა. ბებიის საჩუქრულზე ჩეჩავდა მატყლს და ფარობებს ართავდა თითისტარზე. ვეზევენბოდი მეც მასწავლებდით, არაო, - მეთრნებოდა ბებიის, - პატარა ხარ, თითებს საჩუქრელის ნემსებზე ჩამოაგებო. მაშინ დართვა მანაც მასწავლე-მეთოც, დართვა ვისწავლე. ალბათ, მართლა გეგებოთ გადაღის ყველაფერი. ბებიის საუცხოლო ქარგავდა თურუნგნოსით, მისგან ნარჩენის ნემსებზე ქარგვა, ქსოვა, კერვა. 9 წლის ვიყავი, პერანგის გულბებს რომ ვქარგავდი, 11 წლისამ ვეჭმარი მოვიქსოვე. დღემდე არ გამწვანებია ხელსაქმის სიყვარული. ამიტომ იყო, რომ უნივერსიტეტის დამთავრების შემდეგ შევედი საქართველოს პროფსაბაქოს კულტურის სასახლის ქალთა კლუბის ქსოვის სამსლიან კურსებზე, რომელიც ნარმატების დავამთავრე. დღემდე შენახული მაქვს ჩემი ნაქსოვები და ნაქარგები, რომლებსაც დრო და დრო ვაივლივრებ, რაც ულიდეს საბოიენბის მანიჭებს და მაკონებს ჩემს ნარსულს.

მინდა, ხელსაქმის მოყვარული ჩემი ცოლად გავუზიარო. მომწერეთ, რისი მოქსოვა გაინტერესებთ და ჟურნალ საქართველოს ქალის საშუალებით გაიპსუბებო.

ლილი ზურბაბაშვილი

ყანისნალით ქსოვა

ქსოვა შეიძლება ჩხირებით და ყანისნალით. არსებობს სხვადასხვა ზომის ჩხირი და ყანისნალი. თუ ყანისნალის დიამეტრი 1 მმ-ია, მაშინ ყანისნალი იქნება №1, თუ 2 მმ-ია - იქნება №2 და ა.შ. პირველი და ორი ნომრით ძირითადად იქსოვება საყელი, დანარჩენი ნომრით - შალბები, ხელჩანაბი, ჯეშმარი, ქუდი, პალტო და სხვა. მოქსოვილი დეტალების შესაერთებლად საჭიროა მოზრდილი ნემსი, რომელსაც აქვს გრძელი ყუნწი. გვეცვნიოთ ყანისნალით ქსოვას.

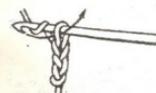
თვლების გამოქსოვა

ყანისნალი დავიჭიროთ მარჯვენა ხელის სამ თითში - ცერი, საჩუქრებელი და შუა თითს შორის. ძაფი - მარცხენა მხარეს. ძაფი გადავიდოთ მარცხენა ხელის საჩუქრებელ თითზე, ცერი თითი დავადლოთ ძაფს, ძაფის გაგრძელება მოვაქციოთ შუა თითის ქვეშ და ამოუტაროთ არათითისა და შუა თითს შორის, საწინალი მალაღი და ჩვენსკენ შემოვბრუნოთ, მერე სანინაალმდეგვოდ. შეიქმნება ყული, გადავდლოთ ყანისნალზე ძაფი და გამოვტაროთ ამ ყულზე, სანისი ძაფის ბოლო დავჭიშოთ, გამოიქსოვება პირველი თვალი, გადავდლოთ ყანისნალზე ძაფი და პირველ თვალში გამოვტაროთ, გვექნება მეორე თვალი, დანარჩენი თვლებიც ასე ავეკრიფოთ. სურ. №1.

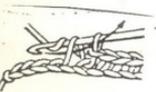
მხოლოდსათვის ავეკრიფოთ 10 თვალი, შემოვბრუნდეთ, მერე თვალში გავუყაროთ ყანისნალი, მოვდლოთ ძაფს და გამოვილოთ, ყანისნალზე გვექნება ორი თვალი, რომელსაც ერთდროულად გამოვქსოვოთ, მივიღებთ დაბალ ფეხს სურ. №2. მალალი ფეხი თუ გვინდა, ყანისნალზე ძაფის გადადებით გავაკეთებთ ნამატს, ჩავალოთ ქვედა რიგის თვალში, გამოვიღებთ, ჯერ გამოვქსოვოთ პირველ თვალს და ნამატს, შემდეგ ორ თვალს ერთად, მივიღებთ ერთნამატის მალალი ფეხს სურ. №3.

ამოქსოვით შალი

ავკინძოთ 4 თვალი, პირველ თვალში შევიტანოთ ყანისნალი, გამოვილოთ თვალი და ორივე ერთად გამოვქსოვოთ, შევკრება რგოლი - ამ რგოლში პირველი მალალი ფეხი იქნება პაეროვან თვლებით სამჯერ აკინძული, მერე და მესამე ფეხი ნამატით, შემდეგ ერთი პაეროვანი თვალი, იმავე რგოლში 3 მალალი ფეხი, მოვავბრუნოთ ნაქსოვი და პირველი მალალი ფეხის თვის სამჯერ პაეროვანი თვალი გამოვქსოვოთ, გავაკეთოთ ნამატი და ქვედა პირველსა და მეორედ ფეხს შუა ორი მალალი ფეხი გამოვქსოვოთ, ერთი პაეროვანი თვალი და ნამატი ჩავიდეთ ქვედა რიგის მესამე და მეოთხე ფეხს შუა. სამი მალალი ფეხი მოვქსოვოთ, ერთი პაეროვანი თვალი და იმავე ადგილას ისევ სამი მალალი ფეხი, პაეროვანი თვალი და მჭებუთე და მეექვსე ფეხს შორის 3 მალალი ფეხი, მოვავბრუნოთ ნაქსოვი და კვლავ 3 თვალი ავეკინძოთ და 2 მალალი ფეხი ქვედა რიგის პირველსა და მეორე ფეხს შორის, პაეროვანი თვალი, შემდეგ ქვედა რიგის პაეროვანი თვლის ქვეშ 3 მალალ ფეხი, ისევ პაეროვანი თვალი და ქვედა რიგის პაეროვან თვალში 3 მალალი ფეხი, გამოვქსოვოთ ერთი თვალი და იმავე ადგილას 3 მალალი ფეხი, პაეროვანი თვალი, ქვედა რიგის პაეროვანი თვლის ქვეშ 3 მალალი ფეხი, პაეროვანი თვალი, ქვედა რიგის მარცხნიდან პირველ და მეორე ფეხს შუა 3 მალალი ფეხი, მოვავბრუნოთ ნაქსოვი, ავეკინძოთ 3 თვალი, ქვედა რიგის პირველსა და მეორე ფეხს შორის 2 მალალი ფეხი გამოვქსოვოთ და ა.შ. შუაში კეთდება ნამატის ხაზი, რა ზომისაც გვინდა, იქნადე ვქსოვთ, ვიდრე მივიღებთ სამკუთხედ შალს.

№ 1

№ 2

№ 3

